زەردەشت هیوای ڕزگاری

هەڵبژاردینی دینی بەهدینی لەلایەن گوشتاسب

بابان سەقزی

بەشی حەوتەم

شاگوشتاسپ و هەموو فەرزانەکان لە تەلار خڕ ببوونەوە، زەردەشتیش هاتبوو. شاگوشتاسپ دوای دوودڵی و بیرکردنەوەیەکی فرە و فراوان و پرسیار و بەرسڤی زۆر لەتەک خۆی زانایانی، بە تایبەت جامئەسپ، سەرئەنجام گەیشتە بڕیاری کۆتایی خۆی. ئەوەش بڕیاری پەژراندنی دینی بەهدینی، ئۆلی زەردەشت. شاگوشتائەسپ تێگەیشتبوو کە ئەو شتەی تا بە ئیمڕۆ پێی بڕوامەند و پابەند بووە، هەرگیز لەتەک هەڵسەنگاندن و کێشانەی رامان و هزری ئەو ناگونجێت. هەروەهاش زانیبووی کە لە بەرابەری مرۆڤێکی دانا و ژیربێژی وەک زەردەشت، کە گوتەکانی پڕواتە و رامانی بەرز و باوەڕی پتەو و ڕاوەستاو و ڕاهێنانی ڕووناکە، هیچ ڕێگایەک بەس پەژراندنی دینی زەردەشت نییە. ئیمڕۆش ئەم کۆڕ و دانیشتنە بەرپا ببوو، کە کەیگوشتاسپ ئامادەبوونی خۆی بۆ پەژراندنی دینی بەهدینان، بە هەمووان ڕابگەیێنێت.

بێدەنگی تالاری کۆشکی داگرتبوو و هەمووان چاویان بڕیبووە زەردەشت و شاگوشتائەسپ. دوای تاوێک شاگوشتائەسپ هەستایە سەر پێ و ڕووی کردە زەردەشت و گوتی: "ئەی زەردەشت! ئەی زانا، کە زانایی تۆ بێسنوورە ئەی هۆشمەندی ژیربێژ! ئەی رامانگەری هێژا، کە ئاسۆی رامانی تۆ بێئەندازە بەرفراوانە! ئەی فەرزانەیەک کە زانیاریت بانتر لە هەمووان بووە و هەیە و دەشبێت! ئیمڕۆ لەم کۆڕە پیرۆزە مەزنە، لە بەردەم جامئەسپی دانا و فرەشەوشتری زانا و هەموو فەرزانەکانی هەژیر* دەبێژم و بە ئاشکراش دەڵێم کە ئایینی بەهدینی تۆم پەژراند و بۆ دەستمایەی ئەم ڕێگایە، سەر و گیانیشم دادەنێم. ئەی زەردەشتی هێژا! تا بە ئیمڕۆ من هەنگاوم لە تاریکی دەکوتا، دیتنم بۆ جیهان تەسک و تەنگ و تاریک بوو، هزر و رامانم نەڕەسیدە و بێپرووسک بوو. تۆ منت لە جیهانی تاریکایی بەرەو جیهانی ڕووناهی ڕابەری کرد. بیرم کە لە ناو زلکاوی بڕوا کەونەکان هەودا درابوو، کردتەوە و برتە سەر ڕێگای دروستی بینین و پێواندن. هۆش و ئاسۆی زانیاریمی پەرە پێدا و بۆ وەرگرتنی پترتر، ڕێنوێنیت کردە سەر ڕێبازی دروستی ڕووناکی. هەمان ڕێگا کە تۆ لە سرووده دڵنشینەکانت بە منت نیشان دا".

کە وایە،
پەیڤە هەرە باشەکان بە گوێی هۆش ببیسن و
بە رامانی ڕوون بڕوانن،
هەر یەک لە ئێوە،
یەکێک لەم دوو ڕێگایە بۆ خۆی هەڵدەبژێریت و
بەر لە بویەری مەزن
ڕاپەڕن و بە دروستی،
ئەم ئایینە فێر ببن و پەرەی پێ بدەن.
گاتا، هاتی 30، سروودی 2
پاشان، لە نێوانی ئەو دووانەدا،
پێویستە مرۆڤ،
ڕابەرێکی ڕاستەقینە بۆ خۆی هەڵبژێرێت

که دروستکردار بێت و
پترکەری رامانی پاک بێت.
ئەی مەزدا. . !
هەرگیز ڕابەرەکێکی تەڵەکەباز،
که خۆی بە ڕاستی و پاکیدا هەلواسیبێت،
ناتوانێت پەیامهێنەری تۆ بێت.
گاتا، هاتی 31، سروودی 10

"ئەریَ زەردەشت، تۆ منت بۆ ڕێگای دروستی دیتن و بیستن و تێگەیشتن و هەڵسەنگاندنی دروست ڕینوێنی کرد. ئەم ڕێگایە دووره لە سەپاندنی زۆرەملی رامان و ستەمگەری و خۆپەسەندی و بایەهەوابوون، تەنیا یەک شت هەیە، ئەویش بیرکردنەوە و نرخاندن و لە ئازادیدا هەڵبژاردن. لەم ماوە کە گوتەکانی تۆم بیستە و لە بارەیەوە بە وردی بیرم کردوەتەوە و لەتەک رامانم بەراوەردم کردە، ڕێگای دروستی خۆمم دیاری کرد، ڕێگایەیەک کە تۆ یارمەتیمت دا تا بیدۆزمەوە. ئێستا من لە بەرانبەری تۆ و هەموو فەرزانەکان، ئافەرینەگان و سروودی پەژراندنی دینی تۆ دەخوێنمەوە و ئامادەی پۆشینی شاڵ و بەستنی گرێی پیرۆزی پەیمانی پشتوێن دەبم و تا دوایین هەناسەی ژینم لە ڕێگای پەرەسەندن و بڵاوکردنی دینی تۆ دەکۆشم".

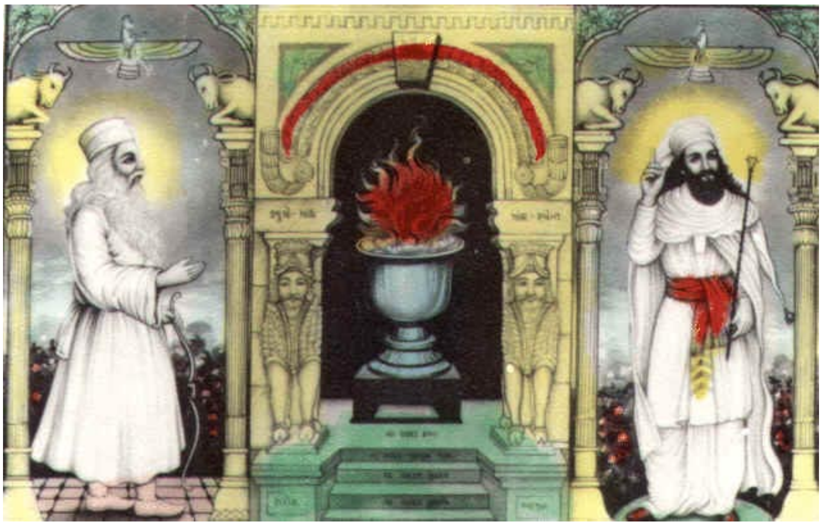

شاگوشتاسپ هۆرە و ئافەرینگانی تایبەتی خوێند و شاڵی پۆشا و گرێی پشتوێنی بەست و لە ناو جەژن و شادمانی و گۆڤەندی هەمووان، هاتە سەر دینی بەهدینی. کەیگوشتاسپ پاشان ڕووی کردە زەردەشت و گوتی: "ئەی زەردەشت! ئێستا داخوازیم لە تۆ ئەوەیە کە لەم ڕۆژە پیرۆزەدا و لە پێش فەرزانەکان و ڕاوێژکاران و کاربەڕێوبەران و کاربەدەستان و سەردارانی سوپا و نوێنەرانی هەموو گەل، ڕێگا دروستی ڕامیاری و فەرمانڕەوایی بۆ من دیاری بکەوێت. ئەی زەردەشتی! دانا تۆ باش دەزانی کە من فەرمانڕەوای ئەم نیشتمانە مەزنەم. ئێستاکە کە ئایینی بەهدینیم هەڵبژاردووە، بڕیارم داوە کە لەمەودوا بە داد و ڕاستی فەرمانڕەوایی بکەم. مەردوم لە ئاسایشدا بژین و لە ڕێگای بەختیاری و شادومانی و سامانداری هەنگاو بنێن. غەم، هەژاری، دەستەنگی، پرسە، ستەم، ئەشکەنجە، خەزانی، گرانی، جیاوازی، بندەستی و باڵادەستی لە سەر ئەم وڵاتە نەمێنێت. من بێگومانم کە تۆ ڕێگای هەمووی ئەمانە دەزانی و دەتوانی من بەم ئامانجانە بگەیەنیت".

ئاخافتنی شاگوشتاسپ گەیشتە کۆتایی و هەموو دانیشتوانی کۆڕەکە لەم گۆڕانکاریەی بیر و رامانی گوشتاسپ فرە شاد و کەیفخۆش بوون و هەستانە سەر پا و دایانە چەپڵەلێدان و ستایشت و دروشمی

بژی، هەر بژی، پایەدار بیت. زەردەشتیش هەستا سەر پا و بە خۆشییەوە دروودی پێ فەرموو و ئارەزووی تەندروستی و سەرکەوتنی بۆ کرد پاشان دەستی کرد بە ئاخافتن و شیرۆڤەی چۆنیەتی بەڕێوبەریی وڵات بەم چەشنە: "ئەی شاگوشتاسپ! دەر بارەی ئەمە کە بڕیارت داوە لە نیشتمانی باوداپیرانماندا ڕاستی و داد و چاکە و ئاسایش و کامەرانی و ساماندارى و ئاوەدانی بەرپا بکەی و پەرەی پێ بدەی، فرە شادمانم و هێڤی سەربەرزی و سەرکەفتنت بۆ دەخوازم لە ئامانجانە. بەڵام لەمەڕ ئامۆژیاری و داواکاریت لە بارەی چۆنیەتی فەرمانڕەواییت، چون پێشتر پێشبینی ئەم داواکارییەتم کردبوو، بۆیە ئیمڕۆ لەتەک خۆمدا دەفتەرێکی گەورەم هاوردووە، کە لە ناویدا هەموو دەستوور و فەرمانەکان، شایست و ناشایستەکان، چۆنیەتی بەڕێوبەرایەتی وڵات و هەموو شتێک کە لە بارەی ئەم مژارە بێت، تێیدا نووسراوە. من ئەم دەفتەرەت پێشکەش دەکەم و تۆش دەبێت بە وردی بیخوێنیتەوە و هێڤیدارم کە دەستوورەکانی بە وردی بە کار بهێنیت، بێگومان بە کە کام و ئاواتی تۆ دێنێتە دی".

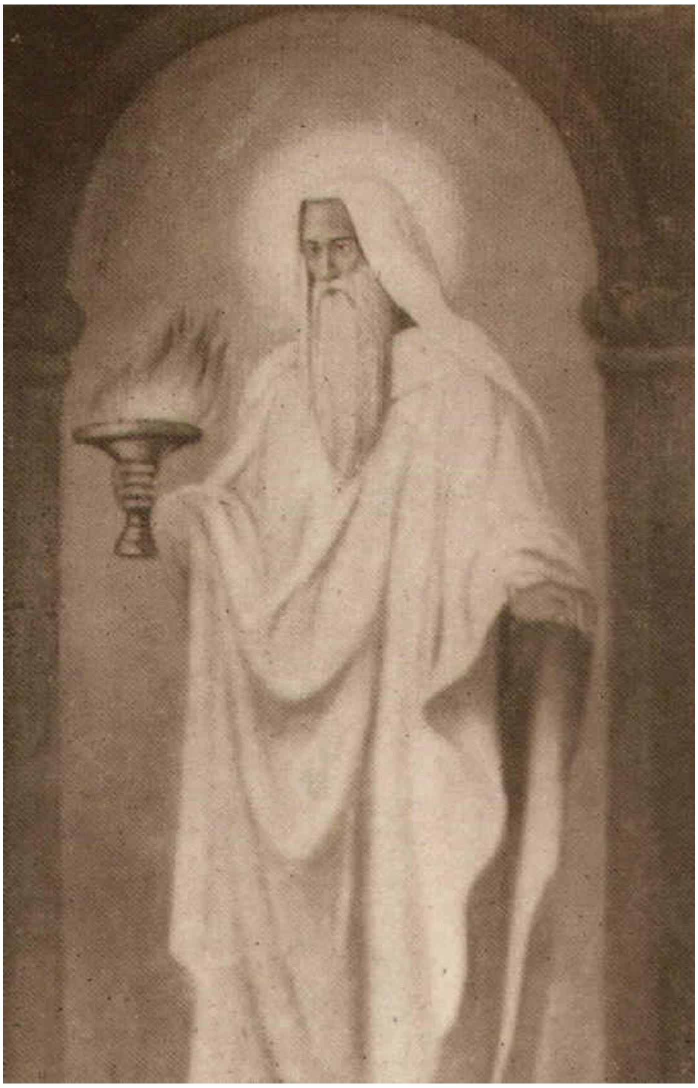

شاگوشتاسپ بە بیستنی ئەم قسانە زۆر کەیفخۆش بوو و بە گورجی ڕووی کردە زەردەشت و گوتی: "ئەی دانای مەزن! هەرچی زووتر ئەو دەفتەرەم پێ نیشان بدە کە هەر لەم ساتەوە خوێندن و فێربوون و بەکارهێنانی دەست پێ بکەم".

زەردەشت کەوا جۆش و خواستی گەرمی گوشتاسپی بینی، بە ئارمیەوە چوە پێشەوە و دووبارە ئەو دەمکە گەنمە کە جاری یەکەم لە ناو بەرگێکی سەوزدا بوو، لە پێشی داینا و گوتی: "ئەی شاگوشتاسپ! ئەو دەفتەرە کە گوتم ئەمەیە، بە وردی و شێنەیی بیخوێنەوە و یاسا و دەستوورەکانی بە جێ بهێنە".

شاگوشتاسپ و دانیشتووانی کۆڕەکە هەمدیسان سەریان سووڕما، بەڵام ئەمجارە بە پێچەوانەی جاری یەکەم کە گرژ و تووڕە بوون و گاڵتە و شۆخییان بە زەردەشت کردبوو و گوشتاسپ ڕەنجا و تەلاری بە جێ هێشتبوو، هەموویان بێدەنگ بوون و چاوین بڕیە دەنکە گەنمەکە. دوای تاوێک شاگوشتاسپ سەری بەرز کردەوە و گوتی: "ئەی زەردەشتی هێژا! دەزانم دەتەوێت ئەمجارەش دەرسێکی گەورەم پێ بدەیت، بەڵام من لە تێگەیشتنی ئەم وانەیە زوێنم*، بۆیە داوات لێ دەکەم کە خۆت دەسپێشکەری ڕاڤەکردنی ببە و ئەو شتەی کە گەرەک و پێویستە من تێ بگەم، تۆ بە زمانی خۆت بۆمانی ببێژی".

زەردەشت بە ڕوویەکی هێمن و نیگایەکی دەلال و مێهرەبانەوە دەستی کرد بە ئاخافتن و گوتی: "ئەی کەیگوشتاسپ! تۆ دەزانی گەنم تا زەمانێک نەچێندرابوو، بێدەنگ و بێگیان بوو، کاتێک گیانی گرت و چەکەرەی کرد و گەشەی سەند و دانەی ئافراند، کە خرایە ژێر خاک و بارودۆخ و مەرجی ئاو و خاک و هەوای بۆی ڕەخسا. نیشانەی یەکەمی ئافراندنی ئەوە بوو کە شێوە و ڕەنگی گەنمبوونی خۆی لە دەست دا. بەو واتەیە کە لە خودی خۆی هاتە دەرەوە و گۆڕیا و خۆی بۆ چەکەرەکردن و باڵاکێشان ئامادە کرد. کەیگوشتاسپ! تۆش پێویستە لە کاری وڵاتداری و فەرمانڕەوایی وەک گەنم ببیت، لە خۆت بێتە دەرەوە و بگۆڕیەیت و لە ڕێگای چەکەرەکردن و گەیین، خۆت ڕەهـــــا بکەیت. ئەگەر وەها نەبیت و بەس بیر لە خۆت بکەیتەوە و لەگەڵ خۆتدا بیت و لە کۆشکی گەورە و تالاری خۆش و قسەی پڕ لە ستایشت و ئافەرین و بەهبەهی دەوروبەریانت ببیسیت، دەبیتە هەمان گەنمی قوشبنی ئەنبار. نە گیانێکت دەبێت نە ڕواندن و نە توانای پەروەردەکردن و دانەدانێک. تۆ کاتێک دەتوانیت گەشە بستێنیت و وڵات بە بوونی خۆت بەهرەمەند بکەیت و بە گوتەی خۆت داد و ڕاستی و ئاوەدانی و سامان لە نیشتمانت بەدی بێنیت و پەرەی پێ بدەیت، کە لە «من» بیتە دەرەڤە و خود ڕەها بکەیت، ئەو منە لەناو ببەی و فەرامۆشی بکەی و بیشکێنی و دڵ و گیان و رامان و ویست و توانات بکەی بە کێڵگەی ڕواندن و ڕیشەی سازکەری ژیان و ئافراندن".

"ئەی کەی گوشتاسپی دلێر! بزانە و ئاگادار بە، کە لە مندەرچوون و منڕەها کردن بۆ فەرمانڕەوایەک کارێکی ئاسان نییە و بەڵکوو زۆر سەخت و دژوارە. تۆ دەبێت فرە زانا و ئاگا و بەتوانا و هۆشمەند و وریا و ئازا بیت، کە توانای ڕەهاکردنی «من» یا خودت هەبێت. من لە ئەهۆرا مەزدای پاک و لە ڕاستی کە هەنجاری بوونە و لە پاکی داواکارم کە ئاوات و ئارەزووەکانی تۆ و پەیڕوانی بە جێ بێنێت و توانای ئەوەت هەبێت کە پەیامی ئەهۆرا مەزدا بە هەمووان ڕابگەیێنی":

ئەی ڕاستی. . !
ئەو خەڵاتە بە ئێمە ببەخشە،
کە بەهرەی رامانی پاکە.
ئەی پاکی. . !
ئارەزووەکانی گوشتاسپ و پەیڕەوانی بە جێ بهێنە.
ئەی مەزدا. . !
وزەمان پێ ببەخشە،
تا پەیامی تۆ بە هەمووان ڕابگەیەنین.
گاتا، هاتی 28، سروودی 7

ئەی زەردەشت. . !
کێیە هاوڕێی ڕاستکرداری تۆ؟
کێیە ئەوەی بە ڕاست
بۆ پەرەپێدانی خۆشناوی و سەرفەرازیی ئەنجومەنی مۆغان
کۆشش دەکات؟
لە ڕاستیدا ئەو کەسە
تەنها کەیگوشتاسپی دلێرە.
ئەی مەزدا ئەهۆرا. . !
خەڵک بەو گوتارانە بانگەواز دەکەم،
کە لە رامانی پاکەوە سەرچاوەی وەرگرتبێت،
تا ڕێگە بە بارەگای تۆ ببیننەوە.
گاتا، هاتی 46، سروودی 14
"ئەی کەیگوشتاسپ! دێتە یادت کە من لە بارەی «جەمشید کوڕی ویەونگەهان*» گوتوومە":
یەکێک لەم سووچدارانە،
جەمشید ڤیەونگەهانە.
ئەو کەسەیە کە بۆ هەوا و هەوەسی خۆی،
پەروەردەگاری جیهانی بە پەست دانا.
ئەی مەزدا. . !
من بە داوەریی کۆتایی تۆ
لەمەڕ گوناهکاران بێگومانم.
گاتا، هاتی 32، سروودی 8

"دەمەوێت لە بارەی ئەم سرووده کەمێک ببێژم. جەمشید لە جێگای ئەوە وەک دانەی گەنم خۆی ڕەها و ئازاد بکات، تا بە زایین و گەشەکردن و پشکووتن و دانەگرتن بگات، کەوتە ناو گێژاوی خۆبینی و لە کێڵگەوە چوە ناو ئەنبارەوە و لە ئەنباریشدا گەنە و سن* و مۆرانە و کرم تێی دا و زیانێکی فرەی پێ گەیشت. جەمشید گرفتاری دەردی بایی هەوا و خۆویستی بوو. ئەمە باش بزانە کەیگوشتاسپ! بۆ فەرمانڕەوایەک خۆپەسەنی و خۆبینی، سەرەتای هەموو دەرەکانە. لە هەموو دەردەکان گەورەتر هەر ئەوەیە کە گوتوومە «ئەو کەسەی کە بۆ ڕەزامەندی کۆمەڵ و خۆی. . ». هەم لە ڕەزامەندی جەمشید گوتوومە و هەم لە رەزامەندی خەڵک و ئەمە ڕاز و نەهێنیی گەورەی ئەم دەردی خۆویستی و خۆپەسەنییە. کاتێک کە فەرمانڕەوایەک خۆویست و خۆپەسەن بوو، فەرمانبەرانیش وەک گیای هەرز لە دەوری سەوز دەبن و خۆیان لێی دەئاڵێنن. خەڵکانی ڕەوان لاواز و دەردەدار لە دەوری دەئاڵن و خۆیان دەپێچنە دەوری دەسەڵاتدار و کلکەسوتەی بۆ دەکەن. کاتێک کە جەمشید دوچاری دەردی «من» منمنی بوو و خۆی بە خاوەندی جیهان زانی و کەسانی ڕەوانەخۆش و نۆکەرڕەوشت و خۆڵتەکەر* ڕوویان تێ کرد، ئینجا جەمشید لە ناو خۆویستی و سەرمەست لە بایهەوا «من» مەلەی دەکرد و کوڕنش و ستایشت و خۆڵتەکاری ئەوانی پێ خۆش بوو و بە گەرمی و خۆشییەوە میوانداریی دەکرد. خاسەکی* خۆویستی ئەوەیە کە مرۆڤ لە جیهانی گردی خۆی دوور و جودا دەکاتەوە و تەنها دەڕواتە جیهانی خودی خۆی، جەمشیدیش بەم چەشنەی بە سەر هات. تا پێش لەوە دوچاری دەردی منمنکردن و خۆ بە خودازانین بێت، جەمشید لە ناو مەروم و جڤاک بوو، بەڵام هەر لەو ڕۆژەوە کە خۆی بە

یەزدان زانی، هێدی هێدی دیوارێکی ئاسنی لە نێوانی خۆی و جیهانی دەوروبەری دروست کرد و کەم کەم ئەو دیوارە وەها بەرز و پتەو بوو کە خەڵک ڕاپەڕان و لەناویان برد. بۆیە کەیگوشتاسپی دلێر تۆش وەک جەمشید و هەر مرۆڤێکی دیکە، ئەگەر بۆ خودی خۆت پەنا ببەی و شێت و شەیدای منت بیت، ڕەوتی ژیانی تۆش وەک جەمشید و هەر خۆپەرست و زۆردارێکی دیکەی لێ دێت. مرۆڤی سووک و ڕەوانزم و چڵکاوخۆر لە گردی تۆ کۆ دەبنەوە و وەکوو گیا کەڵە و هەرێس خۆیان لە دەورت دەئاڵێنن، جا کاتێک کەوتیتە ناو گەمارۆی ئەم تاقم و کەسانە، ئینجا هەموویان ستایشتت دەکەن و لە دوژمنای خەیاڵی دەترسێنن، یان لە کەسانێک کە ڕۆژێک تۆ لە تاج و تەختی پاتشایەتی داتبەزێنن، بەڵام ئەم دوژمنانە کێن؟ کۆمەڵانی خاوەن هۆش و بەرز رامان، کە ئەو تاقمی سووک و بەرچاوتەنگانە، توانای دیتنی ئەوانیان نییە. هەموو هەوڵ و کۆششیان بۆ ئەوەیە کە ئەوانە لە تۆ دوور ڕابگرن و بەم چەشنە تۆ لە ناو دژێکی پۆلایی کە بۆ خۆت چێت کردووە، تووش و گرفتاری ترس لە هەمووان دەبیت و وادەزانیت کە هەموو خەڵک خەریکی لەناوبردنی و زاڵبوون و وەدەستهێنانی تاج و تەخت و شکۆی تۆن. لەم ترس و ڕەشبینیەدا، بەدبینی تۆ دادەگرێت و ستەمکاری تۆ دەست پێدەکات. تۆ هەمووی ئەو کەسانە کە گومانت بۆی دەچێت و دەبێژی شایەت ڕۆژێک دژی تۆ ڕاپەڕن، لە سەرەتادا دەیانخەیتە ژێر چاوەدێری و هەر جووڵە و گوتەیەکیان ئەگەریش لە ڕووی نیازپاکی و ئامۆژگاری بێت، بە دڵێکی ڕەش و ناحەز دەیڕوانی و بۆ لەناوبردنیان دەست بە کار دەبیت و دەستەکانی تۆ فەرمان دەنووسێت و دەستی جەلادەکانیش کە لە تۆ کۆ بوونەتەوە، دەکەوێتە کار و سەری یەکمین نەیارت لە لەش جودا دەکەنەوە. بەڵام ڕەشبینی و خۆویستی و ستەمکاری تۆ لێرە کۆتایی پێ ناهێت، بێڵکوو تازە دەستی پێ کردووە و لە ئەندێشە و گومانی تۆ دیسان نەیارێکی دی سەر هەڵدەدات و تۆش ڕک و تووڕەیی داتدەگرێت و دووبارە دەستت دەکەوێتە کار و فەرمانێکی دی دەنووسیت و سەرێکی تر لێ لەش جودا دەکەیتەوە. لەمەولا کوژتن و فەرمانی لە ناوبردنی نەیارانت، بەشێکی چەسپاو لە نەریت و سازیی فەرمانڕەوایی تۆ دەبێت. تۆ تا دوێنێ پاتشایەکی ساکار و دادگەر بوویت، ئینجا دەبیتە خۆویستێکی ستەمکار".

"دەردی خۆپەسەنی و خۆویستی بەمە کۆتایی نایەت. خۆپەسەند دەیەوێت هەمان جۆر کە لە دەستەڵاتداریدا لە هەموو بانتر و بەتواناترە، هەر بەو شێوەش دەیەوێت کە لە هەموو زەمینە و بواردا بانتر بێت. جا لەم ڕووەشەوەیە تۆش کە ئێستا لەم کۆشکە سادە فەرمانڕەوایی دەکەیت، ئینجا دەست دەکەی بە پەرەپێدان و چێکردنی کۆشکی نوێ. دەتەوێت سەرتاسەری جیهان هی تۆ بێت و لە هەموو شوێنێک نیشانە و ئالآیەکی تۆ بشەکێتەوە. ئیمڕۆ تۆ باسی وڵات و داد و ئاوەدانی دەکەی، بەڵام بەیانی هەمووی ئەمانە دەبێتە یەک شت، ئەوەش کەیگوشتاسپ، هەموو شتێک دەبێت بە حەز و داخوازی تۆ بگۆڕێت و نێو و شوێنی تۆی لێ دیار بێت و تۆ هەموو شتێک ببیت. نێوی تۆ دەبێت کەوێتە سەر زاری هەمووان و بۆ هەموو شتێک دەبێت بە ناوی تۆ دەست پێ بکرێت و کۆتایی پێ بهێنرێت. کاری تۆ بەمەش کۆتایی پێ ناهێت، هەر جارێک ملکاندنێکی خۆپەسەندی دەمژی، توونیتر دەبیت، تا سەرئەنجام هەنگاف دەنی بەرەو بەرزترین، بەرزترین پلە لە هەموو مرۆڤ و گیانلەبەران و جیهان. بە بڕوات ڕەتەوەی تۆ بەرزترین ڕەتەوەی جیهانە، پاشان ڕەگەزت، زێ و جێت، خانوو و باژێر و وڵات و ئایینت. بۆیە بۆ ئەم پلەمەندی و سەربوونە، هەنگاو دەنیت و ڕاناوەستی، ڕابوونێکی ناپیرۆز کە کاردانەوەشی خوێن و فرمێسک و وێرانی و لەناوچوونە. تۆ دەبێت دەسەڵاتداریی خۆت لە سەر هەمووان بسەلمێنیت و بێگومان کەسانێکیش دژت ڕادەوستن و ئەمە سەرەتای جەنگ و بەربەرەکانێ دەبێت و بە دوایشیدا هەزاران دەردی بێکۆتایی ناو ئەم جەنگە".

"ئەی کەیگوشتاسپ! ئیمڕۆ لەم سات و شوێنەدا وێستاوی داوای ئامۆژگاری و پەند لە من دەکەی بۆ بەڕێوبەری وڵات، ئەمە گەورەیی و دڵپاکی و دروستیی دەروونی تۆیە، بەڵام بەیانی کە تووش و گرفتاری خۆپەسەنی ببی، نە تەنیا من لە هیچ کەس ئامۆژیاری وەر ناگری. لە هەمبەر بووچکترین ڕەخنەدا سەرتاپا گرژ دەبیت و دەسووتی و دەشسووتێنی. ئەگینا وەها خەم و پەژارە داتەگرێ کە دەڵێی کۆتایی جیهانە. تۆ لە کاتی خۆویستیدا جاری وادەبێت کە ڕەواڵەتی خۆگری و خاکیبوون بە خۆت دەگری، بەڵام لە ناو جەوهەر و دەروونی ئەم خۆبەکەم زانینە، هەمباز دەریایەکی شاراوە و نەهێنیی خۆپەسەندی و خۆبەزلزانی هەیە، بۆیە ئەم هێدیبوون و دڵنەرمی و خۆکەمگریەت، بیانوویەکە کە تۆ بەوە دەتەوێت ستایشت و سەرنجی هەمووان بۆ خۆت ڕابکێشێنیت. ئیمڕۆ تۆ ئارام و بێدەنگ گوێ بە گوتەکانی من و کەسانی دی دەدەی، بەڵام سەیزوو کە شێت و شیفتەی خۆت بوویت، کەڵکەڵەی هۆڵمانی قسەکردن و زۆرگوتن بە سەردا زاڵ دەبێت و بۆ تاوێک بێدەنگ نابیت، ئەویش وتەی بێکەڵک و نەگونجاو و بێواتە، کۆمەڵێکیش لە بەر ئەو هۆیانە کە پێشتر باسمان کرد، بە ناسکی و بێوێنەیی قسەکانت هەڵدەدەن".

"ئەی کەیگوشتاسپ! تۆ ئیمڕۆ ڕاوێژکاری وەک جامئەسپ و فرەشەوشترت هەیە و من دەزانم کە ئەم شالیارانەی تۆ، هەر کاتێک هەڵە و نادروستییەک لە تۆ ببینن، بیرت دەخەنەوە و تۆش پێشنیازی ئەوان دەپەژرێنیت، بەڵام بەیانی کە دەردی خۆویستی، تۆ و دەروونتی داگرت، ئیدی خۆت بە پێگەیشتوو و تەواو و ڕەسیدە دەزانی. گومان دەکەی کە بێکەم و کووڕی و هیچ ناتەواوییەک لە تۆدا نییە و ئەگەر کەسێکیش ئازا و سەرێکی نەترسی هەبێت و ئاماژە بۆ نارەساییەکان و کەم و کووڕیەکانت بکات، یان ڕک و تووڕەیی شاڵاوت بۆ دەبات و یان سەهۆڵی پەژاری و ساردی داتەگرێت".

"ئەی کەیگوشتاسپ! ئیمڕۆ تۆ بەڵێن و پرس* دەدەی و بەڵێن و ڕەفتاری تۆ ڕێک و پێک و بەهەنجار و وردبینانەیە و لەتەک رامانیشدا گونجاوە، بەڵام کە بەیانی خۆبایی‌بوون و خۆویستی ڕەگ و خوێن و هەموو لەشتی داگرت، ئیدی ڕەوانت لە وردبینی و ڕەوشتیشت لە هەنجار دەترازێت. تۆ هەر شتێک کە پەیوەندیی بە خۆتەوە هەبێت مەزن دەبینی و ئەمە بەشێکی دیکەی دەردەکەیە کە تەشەنە دەکات و دەتەنێتەوە. خۆ بەزلزانین و زۆرگوتن، خوو و ڕەوشتی دووهەمی تۆ دەبێت و ئەم جۆرە هەڵسووکەوتانە جڤاک دەڕەنجێنێت و بڕیار و بەڵێنی زل و بێناوەرۆک، زیانی مەزنی بە دواوەوە دەبێت. بەڵام تۆ نە ڕەنجاندن و نە زیانەکانی گوتە و کردارت دەبینی. ئەو چتەی کە بۆ تۆ بەڕێز و گرانمایەیە، تەنها خودی خۆتە کە وەک هەڵۆ بەرز دەفڕی و دەشفڕیت، بەڵام لە ئاسمانی خەیاڵ و گوماندا".

"ئەی کەیگوشتاسپ! ئیمڕۆ تۆ لە ناو ئێمەدایت و گوێت لەم قسانەیە، بەڵام بەیانی کە دەردی شێرپەنجەی* خۆویستی دڵی تۆی گوشی، ئیدی تۆ لەناو ئێمەدا نیت. تەنیا دەمێنیتەوە و ڕەوانی پەنەمیاوت کەس نابینێت کە شایانی دانیشتن و لەتەکیدا ئاخافتن بکەیت. تۆ کەسانی دی بە نەیاری خۆت دەزانی و هەراسی ئەوە کە نەوەک ڕخنەیەکت لێ بگرن و بتی دەستسازی خۆت بروشێنن. تۆ لەو زیندانە زێڕینە کە بۆ خۆت چێت کردووە، بەند دەبیت. لەو کاتەدا، داخوازی و پێویستی سەرەکی تۆ ئەوەیە کە کەسێک، گرینگ نییە کێ بێت، درگای زێڕینی بەندیخانەکەت بکاتەوە و گوڵواژەی ڕەنگاوڕەنگ بۆ ستایشتی تۆ بڵێت و ئەو بڕوات و کەسێکی دی بێت. لەو کاتەدا کاری هەرە مەزنی تۆ هەمیشە ئەوە دەبێت، کە پەردەکانی وەنەدی و پەنجێرەکان لا بدەیت و دەروازەی کۆشکت ئاواڵە بکەیت، بەو هیوا و مەبەستە کە گەل بتبینێت تا لە دیتنی تۆ شادمان ببن و هەستینە سەر پێ و هەرا و فریادی خۆشی و چەپڵەت بۆ لێ بدەن".

"ئەی کەیگوشتاسپ! تۆ پاتشای وڵاتی چیا بەرز و دەشتە پان و بەرینەکانی، لەم وڵاتە مەزنەدا هەموو کەس تۆ دەناسن و هەموو ڕێزت لێ دەنێن. تۆ لەتەک جڤاکدا پەیوەندیەکی نزیکت هەیە و ت لەتەک هەمووواندا مێهرەبانی و مەردومیش لەتەک تۆدا مێهرەبانن و بە چاوێکی پڕ لە خۆشەویستی تواشات دەکەن. بەڵام بەیانی کە نەخۆشی خۆویستی و خۆبەزلزانی هاتە جەستەت و بووی بە بت، سەرەتا خۆت و لە دوایدا کەسانی دیکە هەڵدەستن بۆ پەرستنی ئەم بتە. خەڵک لە دەوری تۆ پەڕەوازە دەبێت و تۆ بە هەڵسوکەوتت بڵاوە بە کۆمەڵ دێنی، تەنیا تاقمێک لە دەورت دەمێنێتەوە، ئەویش چڵکاوخوران، خراپەکاران، ساختەچییان و درۆزنانن. ئەم تاقمەش وەکو تۆ دەردەدارن و ئەوانیش بەرەو خۆپەسەنی دەکێشێنێت، بەڵام چون لە بەرانبەر بە خۆیاندا بتێکی جوانتر و گەورەتر و بەشکۆتر و بەتواناتر دەبینن کە پەیکەری خواستی ئاواتی ئەوانە. لە جێگای ئەوە لە ناو خۆیاندا بتی خواستی خۆیان دروست بکەن و بۆ ستایشت و پەرستنی هەستن، ڕێگایەکی ئاسانتر دەبیننەوە، ئەویش ڕووکردن لە بتێکی مەزنتر و قەشەنگتر، گوشتاسپی فووتێکراوی هەڵماسیاوی پڕشکۆ و بەتوانایان".

"تۆ دەبیتە بتی ئەم دەستە و ئەوانیش بە دڵ و گیان ستایش و پەڕستشت دەکەن و لە ڕێگای تۆدا ئامادەی هەموو جۆرێ کارێک دەبن. تۆ لە بەرامبەردا سوپاهێک لە خەڵکانی ڕەوان پەرێشان و نەخۆش و لاواز و سووک دەبینی کە لە دەروونیاندا بتی مەزنی گوشتائەسپ جێگیر بووە. ئەم کەسانە ئیتر لە جێگای ئەوە کە لە خۆیان بتێک دروست بکەن و بیپەرستن، تۆیان وەک بت لە دڵ جێگا داوە و دەیپەرستن تا بەم کارە دەرد و ڕەنج و ئازاری نەخۆشینی شێرپەنجەی دەروونیان دابمرکێت. ئەمانە بە

دۆزینەوەی تۆ و پەرستنی تۆ ئیدی رامان و ئەندێشە و هەست و نەستی خۆیان لە دەست دەدەن و دەبنە گورگانێکی دڕندە، کە ئامادەی ئەنجامدانی هەموو کارێکی نامرۆڤانە لەو پەڕی کەیفخۆشی و شانازی دەبن. ئیمڕۆ لە لای تۆ زانایان کۆ بوونەتەوە و لە زانست و ئاوەدانی و داد و سامان و بوون و جوانی دەبێژی، لە هزر و ئەندێشە و دانش و بیر و بۆچوونی خۆت و ئەوان یارمەتی وەردەگری. گەلۆ بەیانی چ کەسانێک لە گردت کۆ دەبنەوە؟ هەمان گورگانی دڕندە دەبن، کەسانێک کە خوو و کردار و ڕەفتاریان بەس ئاژاوە و خراپی و چەواشەیی و ماڵوێرانی ڕەشوڕووتان و نەداران دەبێت، کە دێن و بە ئازایەوە بۆتی دەگێڕنەوە و پاشان فەرمانێکی دێوانەواری دیکەت لێ وەربگرن"؟

"ئەی کەیگوشتاسپ! ئیمڕۆ تۆ زانایانە دەپەیڤی و لەتەک ئێمە و هەمووی جڤاک هەڵسووکەوت و کرداری چاکەت هەیە، بەڵام کاتێک گورگانی دڕندە دەورەی تۆیاندا و پەیوەندی تۆ لەتەک جیهانی دەرەڤەی ئەم کۆشکە بەس بە بیستنی لووره و مرخەی گورگان بێت، ئینجا ڕەفتار و ئاکاری باش و هۆشمەندانە لە تۆ دەرباز دەبێت و ڕک و تووڕەیی و شێتی فەرمانڕەوای ڕەوان و گیانت دەبێت".

"ئەی کەیگوشتاسپ! پەندێکی دیکەم هەیە کە لە هەموو ئەو شتانەی کە باسم کرد گەورەترە، ئەویش ئەمەیە کە تۆ ئیمڕۆ پاتشا و فەرمانڕەوایت و پەیوەندی تۆ لەتەک مەردومدا، پەیوەندیەکی وڵاتداری و بەڕێوبەری و فەرمانڕەوایانەیە، بۆیە لەم ئاستەدا تۆ دەبێت هەزاران جار لە بیری کرداری پاک و خێرەتمەندی و هەڵسەنگانی دروست و ڕەوشتی زانستمەندانە بیت. ئەگەر سەرۆکێک یەکجار هەڵە بکات و بەرەو ڕێگای شاش بڕوات، ژێردەستانی هەزاران جار تووشی هەڵە دەبن و بە شاشی ڕێگا دەپێون. ئەگەر پاتشا تووشی تاوان و گوناهێک بێت، فەرمانبەرانی هەزار جار تووشی تاوان دەبن. تۆ ئیمڕۆ دینی بەهدینانت پەژراند، دینێک کە لە سەر ستوونەکانی رامانی پاک و گوفتاری پاک و کرداری پاک دامزراوە. وریا و هێژا بە کە ئەگەر تۆ لەمەولا تووشی هەڵە و هەڵخلیسکانێک ببیت، ستوونەکانی ئایینی بەهدینی سست و لاواز دەکەی و هەموو ئەو کەسانە کە ڕوویان کردوەتە ئەم دینە، دەیانخەیتە ناو ڕێگای چەوت و ناڕاست و ئەمە دەبێتە هۆی سستی و لەرزۆکی ئەم ئایینە ساوایە".

"کەوایە ئەی کەیگوشتاسپ! بە جوانی گوێم بۆ بگرە. فەرمان بدە کە ئاسنگەران دەفرێک* بۆ ئەو دەنکە گەنمە چی بکەن و تۆ هەموو بەیانییەک پێش هەڵاتنی خۆرشیت، دەست و دەم چاوت بشۆرە و ڕوو بکە تیرۆژی خۆر و نوێژی ڕاستی بخوێنە، پاشان سەر دەفرەکە لا بدە و لەتەک گەنمەکە و لەتەک ئەهۆرا مەزدای پاک، بەدیهێنەری تۆ و گەنم و زەوی و ئاسمان، ڕاز و نیاز بکە و هەموو ڕۆژ پەیمان تازە بکەرەوە کە وەک گەنمت لێ بێت و لە تاریکی و بێدەنگی بیتە دەرەوە و بەدیهێنەر و بەهرەدار بیت. منەکەت ڕەها بکە و لە خۆت بیتە دەرەوە، تا بتوانیت سەرچاوەی ئافراندنی دانەی تر بیت. لەتەک ئاو و هەوا و خاک و ڕۆژدا پەیوەندی ڕاستەوخۆت هەبێت تا بتوانیت گیانی تازە بگریت، تا بەم شێوەش نەبێت و لەتەک زەمینەکانی ژیاندا سازگار و قاڵ نەبیت، لە خامۆشی و تاریکی ناتوانیت بێتە دەرەوە و پا بنیتە ناو پێواژۆی زایەند و ڕەسین و گەیین. لە یادت بێت کە گەنم تا لە هەمباردا بوو خامۆش و خەوتوو بوو، کاتێک کەوتە ژێر خاک و هەوا و ئاو و ڕۆژ و دەستە پەروەردەکەرەکانی جووتیاری پێ گەیشت، گیانی گرت و و بێدار بووەوە. بەم بێداریە بوو کە گەنم لە ناکاو لە شێوەیەک کە بوو بە چەشنێکی دیکەی لێ دەرهات و گۆڕیا و ئەو هەموو کار و کاردانەوە وەک چەکەرەکردن، شینبوون، باڵاکردن، گوڵدان، گەیین و زانینی بە سەردا هات. تۆش ئەی کەیگوشتاسپ دەبێت وەک ئەو گەنمە بێدار بیت، بێدار".

"ئەی کەی گوشتاسپ! من زەردەشت بۆ ئەمە نەهاتم کە هزر و رامان و ئۆلی خۆم بە سەرتدا داسەپێنم. من بۆ کارێکی فرە مەزن هاتم. هاتگم کە وەک ئەو دەنکە گەنمە بەخەبەرت بێنم. کەوایە ئەی

کەیگوشتاسپ وەک ئەو دەنکە گەنمە بێدار بە. کەیگوشتاسپ لەم سروودانەم بە وردی گوێ بگرە و بیری لێ کەرەوە، ڕێگام بۆت دیاری و ئاشکرا کردووە":

کەی گوشتاسپ،
لە بەر تریفەی هێزی ئەنجومەنی مۆغان و
ئەو سروودە پیرۆزانە،
کە لە رامانی پاک گرساوە و
بە پەیڕەویکردن لە ڕاستی،
بە پاداشتی زانستی دەروونی گەیشت.
بە پێی ئەو زانستەیە،
کە مەزدا ئەهۆرا
ڕێنوێنیی بەختیاریمان دەکات.
گاتا، هاتی 51، سروودی 16
ئەوەی کە دەبێتە هۆی
خۆشی و شادومانیی مەزدا،
کە بە رامان و گوفتار و کرداری پاک،
ستایشتی مەزدا بکەن و
لە ناساندنی ئەو تێ بکۆشن.
هەروەها کە کەیگوشتاسپ بە لایەنگری لە زەردەشت و
فرەشەوشتر بە رامانی،
ڕێگای ڕاست و ئایینێکیان هەڵبژاردووە،
کە ئەهۆرا بۆ سوشیانسی ئاشکرا کردوە.
گاتا، هاتی 53، سروودی 2

"ئەی کەیگوشتاسپ! ئەو شتەی کە من سەبارەت بە زانستی دەروونی گوتم، هەمان زانستێکە کە تۆ لە ناوەوە بێدار دەکات. هەر وەک هەمان هێز کە دەنکی گەنم لە دەروونەوە لە خەو و خامۆشی بە ئاگا دێنێت. ئەمەش بزانە کە هەمان جۆر کە گوتم، تەنها دانشێک کە ئێمە بەرەو ڕزگاری و بەختیاری دەگەیەنێت، زانستی دەروونییە. بەئاگاهاتنی ویژدان، بەئاگاهاتنی هێزەکانی بێهاوتا و توانامەندی مەغز* و بەئاگاهاتنی وزەکانی هەمیشەیی و نەمری ڕەوانە. هەر وەهاش گوتومە کە کەیگوشتاسپ ڕێگای ڕاست و ئایینێکی هەڵبژاردووە کە ئەهۆرا ب سوشیانسی* ئاشکرا کردووە و تۆ دەزانی کە لە دین و رامان و باوەڕی من، سوشیانس مانای گۆڕانکارییە. سوشیانس بە واتەی هێزێک کە جیهان و کۆمەڵان لە نووستن و وەنەوزدان بەئاگا دێنێت و دەیانکێشێنێت بۆ جیهانێکی نوێ. دانش و ڕێگەی سوشیانسیش هەروەک ئەو هێزە دەروونی گەنمەیە کە ئاگاهێنەر و بزوێنەر و گەشەسێنەر و نوێکەرە".
"ئەی کەیگوشتاسپ! گوتاری خۆم کۆتایی پێ دێنم، ئەو شتەی کە پێویست بوو بیڵێم، گوتم و ئێستا ئەمە تۆیت کە بڕیار دەدەی و ڕێگات هەڵدەبژێریت. کار و کاردانەوەی تۆیە کە دەرئەنجام نیشان دەدات تا چ ئەندازە لە دینی بەهدینی قاڵ بوویت و هەنگاوی بۆ دەنێیت. درووود و ڕێزی بێ پایان بۆ خۆت و هاوڕێیانت. هیوای سەرکەوتن و سەرفەرازیتم هەیە لە ڕێگای ڕزگاری و ئازادی و داد و خۆشبەختی خۆت و گەلاندا".

دینی ژیان و شادومانی

"چ دەڵەی فرەشەوشتر؟ لەو ڕۆژەوە کە گوتەکانی زەردەشتم لە تالاری کۆشک بیستووە، ئارام و ئۆقرەم لێ بڕاوە. بەردەوام وتەکانی زەردەشت دێتە یادم و هەر لە گوێچکەمدا دەنگ دەداتەوە. ئەو نیگا قووڵانە و ئەو گوتارە شیوا و دڵنشینانە تا بە ئیمڕۆ لە کەسم نەبیستووە. بە ڕاستی شیرۆڤەی زەردەشت لەمەڕ فەرموودەکانی خۆی چەندێک پەسەن و بە جێگایە، بە تایبەت کە ڕاستەوخۆ لەتەکمنادا دەئاخفێت".

ئەی جامئەسپ هیۆگە. . !
ئەی زانا. . !
ئێستا بە هۆنراوە فێرت دەکەم،
تا بە دڵ وەری گری و پەرستیاری بیت،
کار و کۆشش لە سستی و تەوەزنی بڵندپایەترە،
هەر کەس دانا لە نادان
جوێ بکاتەوە،
مەزدا ئەهۆرا،
لە بەر پرشنگی ڕاستیدا،
بە توانای خۆی ئاگاداری دەبێت.
گاتا، هاتی 46، سروودی 17
ئەی فرەشەوشتر هیۆگۆە. . !
لەتەک یارانی بڕوامەندی خۆت،
کە ئێمە هەر دوو بۆیان،
ڕووناکی و بەختیاریی هەمیشەییان ئاواتەخوازین،
بەرەو ئەو جێگایە بڕۆ،
کە تێیدا ڕاستی لەتەک خۆبەختکاری پێکەوە پەیوەستن،
لەوێ، ڕامانی پاک و توانامەندی،
فەرمانڕەوایی دەکەن و
شکۆمەندیی مەزدا ئەهۆرا ئاشکرایە.
گاتا، هاتی 46، سروودی 16
فرەشەوشتر هیۆگۆە،
گەوهەری بە شکۆی بوونی خۆی،
بە دڵێکی پاک و بۆ ئایینی بەهدینی
سپاردیە دەستی من،
هیوادارم کە مەزدا ئەهۆراش
ئاواتی ئەو
کە گەیشتن بە ڕاستییە،
بە جێ بهێنێت.
گاتا، هاتی 51، سروودی 17

"ئەم ڕاڤەکردنە تەنیا کەسێک دەتوانێت بیکات کە خاوەنی رامانێکی ورد و قووڵ و نەرین و دیتنێکی دروستی هەبێت. کەسێک خاوەنی ئەم گوتانەیە کە دانا بێت، وێژەر بێت، وێژەوان و وێژەناس بێت و هەروەها دارای دڵێکی پاک بێت. هەرگیز لە دڵێکی ڕەش و تاریک، گوتەی ئاوا ڕۆشن ناوەشێتەوە. من گوتەکانی زەردەشتم هەمیشە لە یادە و هەڵیان دەسەنگێنم و بە وردی لێیان دەکۆڵمەوە تا بنج و بناوان و مەبەستی قسەکانی تێبگەم".

"ئەی جامئەسپی دانا! قسەی دڵی من دەکەیت. منیش وەک تۆ بۆ گوتەکانی زەردەشت دەچم. گوتەکانی زەردەشت دوڕ و گەوهەر و مرواریيە کە لە قالکی* رامان دەرهاتووە، قالکی دیتن و تێڕوانن و لێکۆڵینەوە و هەڵسەنگاندن و هەڵبژاردن. منیش وەکوو تۆ لەو ڕۆژەوە کە فەرموودەکانی زەردەشتم بیستووە، ئیتر لە چەشنی پێشووی خۆم دەرهاتووم و هیچ بیرێکم نییە، هەر فەرموودەکانی زەردەشت دێنمە یادم و بە وردی بیری لێ دەکەمەوە. ئێستاش ئەو چتەی کە مێشکی منی بە خۆی خەریک کردووە، ئەو ڕستەی زەردەشتە کە ڕاستەوخۆ بە شاگوشتاسپی فەرموو. مەبەستم ئەوە کە «لە خۆت بێ دەرەوە، خۆت فەرامۆش بکە، خۆت ڕەها بکە». من واتەی دروستی ئەم قسانە نازانم و لە مەبەست و ناوەڕۆکی «لە خۆ دەرهاتن»ی زەردەشت تێ ناگەم. بڵێی چ مەبەستێکی هەبێت؟ من وا بە باشی دەزانم کە بچین بۆ لای زەردەشت و خۆی ڕاستەوخۆ ئەم بابەتەمان بۆ شی بکاتەوە".

"ئەی زەردەشتی هێژا! ئەی دانای مەزن! لەو ڕۆژەوە کە ئەو فەرموودانەو لە تەلاری شاگوشتاسپ فەرموو، ئێمە ئاراممان لێ براوە. لە بیری ئەو گوتانەین. هەوڵمان دا واژە بە واژە و بەند بە بەندی ئەو گوتارە پڕبەها و بەنرخ و پڕواتانە شی بکەینەوە و مانا و مەبەستی هەر کامیان تێ بگەین، بەڵام گرینگترین بەشێک کە هۆش و بیری ئێمەی بە خۆیەوە خەریک کردووە، ئەو بەشەی «لەخۆ دەرهاتن، لەخود ڕەهابوون»یە کە چەندین جارت دوبارە کردەوە و زۆریش لە سەری سووری بوویت".

"وردبینی و چڕبوونەوەی ئێوە لە سەر ئەم گوتانە فرە باشە، چون زەندی* ئەم بابەتە زۆرە و دوور نییە کە شیرۆڤەیەکی سەهوو، ئەنجامێکی هەڵە بە بار بێنێت. بۆیە سەرەتا پێم خۆشە کە بزانم نەرینی خۆت لەمەڕ ئەم دێڕە چۆنە"؟

"ئەی زەردەشتی هێژا! پێشەکی دەمەوێت بیرەوەرییەکت بۆ بگێڕمەوە تا لە یادم نەچووە، کە پێم وابێت پەیوەندی هەیە بەم بابەتەی ئێمەوە. سەردەمێک بوو کە بە دوای ناسین و دۆزینەوەی ڕێگای ڕاستی ڕزگاری بووم. ڕۆژێک گوزەرم کەوتە زۆزانێک، لە بەر دەم زیڤینگ*ێکدا کۆمەڵە خەڵکێکم بینی کە پیس و چڵکن و بەرگی شڕ و دەست لە خۆ شۆرياو بوون. کاتێک لە بارەيان پرسیارم کرد، زانیم کە کە ئەوانە نە کارێکی دروست و ڕێکوپێکیان هەیە و نە خانوو و سامان و منداڵێک. هەمیشە سەرگەردانن و لە شوێنێک بۆ شوێنێکی دی کۆچبەرن و لە ڕێگای سواڵەوە نیاز و پێویستی ژیانیان بە چەشنێکی سووک دابین دەکەن. بە هیچ جۆرێک ڕێزیان بۆ خۆیان نەدەگرت و هەوڵ و کۆششیان ئەوە بوو کە خۆیان ورد و تێک بشکێنن، ئەوان بەم جۆرە دڵخۆش و خۆشنوت دەبوون. لە شوێنی نزم دادەنیشتن و بڕێکیان لەشیان بە پیسایی دەئالاند و بەرگی پیسیان لە بەر دانەکەند. خۆراکی کەم و شپەرزە و پۆخڵیان دەخوارد، هیچ بایەخێکیان بە ڕازاندن و جوانی و خاوێنی و ئاڕایشت نەدەدا و گوتەکانیان ساویلکانە و سووک بوو".

"من خۆمم لێیان نزیک خستەوە و وتووێژێکی فراوانم لەتەکیاندا کرد، تێگەیشتم کە ئەوانە بە بڕوای خۆیان لێکۆڵینەرانی ڕێگای ڕەهایی و ڕزگاری و ئازادین. ڕزگاری و بەختیاریان لەوە دەدی و دەزانی، کە جیهان و هەرچی کە لە ناویدا و هەروەها ژیان بە هەموو شێوەکانی کە پەیوەند بەوە، هەمووی بە پڕوپووچ و بێ ئەرزش بزانن و لە سەر ئەم بنچینەیە ژیانیان دەبردە سەر و ئەمە رامان و نەرینیان

بوو. ئەمانە دەیانگوت مرۆڤ دەبێت خودی خۆی ڕەها بکات. ڕەها لە هەموو بەند و پاوەنێک. چۆنکە ئەوان هەر بەندێکی ئەم جیهانەیان بە مایەی چارەڕەشی و بەدبەختی دەزانی. من لە زاری ئەمانە وشەی ڕەهاکردن و ئازادکردنی دەروونم دەبیست. ئەو ڕۆژە کە واژەی ڕەهابوونم لە زاری تۆ بیست، خێرا کەوتمە بیری ئەو خەڵکە، بەڵام هەر زوو تێگەیشتم و زانیم کە لە نێوانی ڕەهابوونێک کە تۆ دێژی و ئەو ڕەهابوونە کە ئەوان مەبەستیان بوو تەوفیرێکی فرە هەیە. ڕەهابوونی تۆ دەستپێکی ژیان و ئاوەدانییە و ئەو ڕەهابوونەی ئەوان چاوکانی وێرانی و نابووتییە".

زەردەشت قسەکانی فرەشەوشتری پەسەن کرد و پاشان فەرمووی: "چەندە باش و بە جێگایە ئەم بابەت هێنایە گۆڕێ، دوور نییە زۆر کەس بە جۆرێکی تر لەم مژارە تێگەیشتبێتن و لەتەک ئەو شتەی کە من مەبەستمە جیاواز لێی تێ بگەن".

زەردەشت ئەمەی فەرموو و گەنمێکی تێکچوو و ڕەش هەڵگەڕاتووی لە بەردەم فرەشەوشتر و جامئەسپ دانا و پرسیاری کرد: "لە بارەی ئەم گەنمە چلۆن بیر دەکەنەوە"؟

جامئەسپ گوتی: "ئەو شتەی کە ڕوون و خۆیایە ئەم دەنکە گەنمە گەنیاوە و تێکچووە و هۆی تێکچوونیشی مرۆڤ دەتوانێت ئاماژە بۆ زۆر شت بکات. بەڵام تایبەتمەندی گەنمی خراپ و تێکچوو ئەوەیە کە ناخورێت و ناڕوێت".

زەرەشت فەرمووی: "ڕاستت گوت جامئەسپ. بۆ ئەوەی گەنمێک بڕوێت، گەرەکە گەنمەکە ساخ و دروست بێت و لە هەر چەشنێک نەخۆشی و زیانێک بە دوور بێت و ڕەسیدە و گەییوو بێت. جا مرۆڤیش هەروەک دەنکی گەنم وایە. مەرجەکانی مەزنی ڕواندن و پشکووتن و گەیین و بەهەرەمەندی مرۆڤیش، دروست بوونی لەش و ڕەوانیەتی. هەرگیز ڕەوانێکی نەخۆش و وردکراو، توانای ڕوواندن و باڵاکردن و گەشەسەندن و بەدیهێنەری نییە. ڕەوانێکی ئاوا وەک گەنمێکی تێکچووە، کە زیان هێزی ڕواندن و بەهرەدانی ئەوی لەناو بردووە. دەزانین هۆی ساخی و دروستیی ڕەوانی مرۆڤ، کە دەیگەیەنێتە قۆناخی گەیین و ڕەسایی و داهێنەری و نەمری بە واتەی گوڵدان و زایین چییە؟ «ڕاستی»یە. بەو واتەیە هەنجاری ڕەوان لەتەک هەنجاری هەستی یەک دەگرن و سازبوون و ڕێکبوون و یەکگرتن لە نێوان رامان و گوفتار و کردار بەدی دێت. یەکگرتن و ڕێکبوونی رامان و گوفتار و کردار لە خێرەت و لە ڕووناکی دڵ و پاکی و خۆپارێزییە. هەر وەک ئەو جۆرە کە من لە سروودەکانم گوتوومە":

مەزدا ئەهۆرا،
بە شکۆمەندی و مێهری خۆی،
پێگەیشتن و جاویدانبوون
بە کەسێک دەبەخشێت،
کە کردار و گوفتاری،
لە بەر تریفەی رامانی پاک و
باشترین ڕەوشتدا و
لە سەر پایەی ڕاستی بێت.
گاتا، هاتی 47، سروودی 1
ئەی مەزدا. . !
دوو خەڵاتی پێگەیشتن و جاویدانبوونی تۆ،
مرۆڤ بەرەو ڕووناکی ڕێنوێنی دەکات.

هەروەهاش رامانی پاک و ڕاستی و جوانمەردی،
بەرخۆدان و توانامەندیی مینوویی پترتر دەکەن.
هەمووی ئەمانەیە،
سەرکەوتن بە سەر نەیاراندا،
مسۆگەر دەکات.
گاتا، هاتی 34، سروودی 11
مەزدا ئەهۆرا،
بە زانست و سرووشی خۆی
خەڵاتی پێگەیشتن و جاویدانبوون،
ڕاستی و توانامەندیی مینوویی و
یارمەتیی رامانی پاک
بە کەسێک دەبەخشێت،
کە لە رامان و کرداریدا
هاوڕێ و ئەڤینداری بێت.
گاتا، هاتی 31، سروودی 21
ئەی مەزدا ئەهۆرا. . !
ئارمانج و ئەرکەکانم پێ بناسێنە،
تا لە بەر پرشنگی رامانی پاکدا،
ئەنجامیان بدەم.
ئەی مەزدا. . !
هەڵبەستی ستایشتم
کە لە دڵێکی ڕاستەوە سەرچاوە دەگرێت، بپەژرێنە،
خەڵاتی هەمیشەیی،
گەشەکردن و جاویدانبوونم
پێ ببەخشە.
گاتا، هاتی 33، سروودی 8
ئەی مەزدا. . !
دوو گەوهەری پترکەری مەزنیی و ڕاستی:
گەشەکردن و جاویدانبوون،
کە لە تۆوەوەیە،
بە زانست و دڵێکی ڕووناک بە دەست دێت.
هیوادارین
لە بەر تریفەی باشترین هزرەکاندا،
لە بەخششی ئاسمانیی
ئەم دوو مینووی هاوکردار و یەکسانە،
کامەران ببین.
گاتا، هاتی 33، سروودی 9

پاشان زەردەشت ڕووی کردە جامئەسپ و فەرمووی: "لەم سروودانە کە خوێندمەوە چیت وەرگرت"؟
جامئەسپ گوتی: "پێش لەوە لە سروودەکانت شتێک وەرگرم، دڵم هاتە جۆش و ژێکانی نادیاری دڵم کەوتە جمان. پێشەکی با ئەمە بێژم، ئای زەردەشت نازانم لە سروودەکانی تۆ چ شتێکی شاراوە هەیە کە بە تایبەت ئەو کاتەی خۆت بەو دەنگە خۆشەت دەیخوێنیتەوە، یەکێک لە ژێکانی دڵم، کە دەڵێی تایبەت بە سروودەکانی تۆیە، دەکەوێتە لەرین. ئەو ژێیە نادیار و شاراوەیە و بۆ ئاگاداریت هیچ شتێک ناتوانێت بیلەرێنەتەوە، مەگەر هۆرەکانی تۆ. کاتێک هۆرەکانی تۆ دەبیسم، بێ ڕاوەستان دەچمە جیهانێکی ترەوە، جیهانی پڕسۆزی رامان، رامانێکی قوول لەمەڕ بنچینەی گەردوون، ئەو هەست و سۆزانەی کە گەرم و خەمڕەوێنە و دیاردەکانی جوانی بوون ئاشکرا دەکات. بە بیستنی هۆرەکانی تۆ، دەشتێکی شینی پڕ لە گەنم و گوڵاڵەسوورە و چریوەی مەلانی دەنگخۆش و ئاسمانێکی ساماڵ بە خۆرێکی پڕ تیشک دێتە پێش چاوم. بۆنی خۆشی چنوورە* و شەوبۆ و بەرزەنگڵ* و شنەی بای سەر چیا و پێدەشتەکان، بۆنی پونگەی تازەڕوواوی کەنار جۆگە و مێرگەکان، ئاوازی جووکەجووکی جووجکەکان لە دوای دایکیان، پەرەسێلکەکان کە لە ڕێگای دوورەوە هاتوون و دەنگ و هەرای بێنەو ببەی خەلەو خەرمان و کوتان و شەنکردن و خشەخشی گەڵای درەختەکان لە نیوەشەودا هاوڕێ لەتەک مەلی تاکتاکەرە، تیشکی مانگی تابان دەبینم لە شەوەکانی هێمنی هاوین و دەنگی قووقەی کەڵەشێر لە کاتی سپیدەی بەیاندا و دەنگی خوڕەخوڕی ئاوی تاڤگە و دەنگی شمشاڵی شوان و سەپان لە دوورەوە و ئاوازی گمەگمەی کۆترەکان لە کاتی جووتویستن و. . ".
زەردەشت گوتەکانی جامئەسپی بڕی و فەرمووی: "ئەی جامئەسپ دەزانم کە لە کانگای دڵەوە ئەم هەست و سۆزەوە دەردەبڕی، بەڵام تکایە، لە دڵەوە داوات لێ دەکەم کە هەرگیز ستایشتم نەکەی. کەوایە گوتەکەت کۆتایی پێ بێنە و پچۆڕەوە سەر بابەتی سەرەکی. باسی ئەو تاقمەمان دەکرد کە لەشیان نەدەشۆرد و ئاوارە و پەرێشان ژیانیان دەبردە سەر و باوەڕیان وا بوو کە ئەمە ڕەهاییە. دەیانگوت کە ئامانجی ئێمە ڕزگاری و پاڵاوتنی ڕەوانە و بەم مەبەستەیە کە دەخوازین هەموو بەند پاوەنەکانی ژیانی ئەنبووژەنی و ئەم جیهان و گەردوونە بپچڕێنین، تا ڕەوانی ئێمە ئامادەگیی ڕۆیشتن بۆ جیهانی مینوویی و ئاسمانی و خۆشیەکانی ئەو جیهانەی دی پەیدا بکات".
زەردەشت بە دووپاتە کردنەوەی ئەم بابەتانە، چوە ناو بیرێکی قووڵ، دوای تاوێک سەری بەرز کردەوە و فەرمووی: "ئاخ! ئاخ لەم بیر و باوەڕانە، ئاخ لەم ڕەفتارە چەوت و وێرانگەرانە کە ڕیشەی هەموو باشییەکان لە ڕەوانی مرۆڤ وشک و بێبەر دەکات و ئامادەیان دەکات بۆ هەر جۆرێک ناپاکی و خراپەکاری و کاڤلکارییەیک".
زەردەشت پاشان ڕووی کردە شاگردان و فەرمووی: "ئەو شتەی کە دەبێژم بە زەریفی گوێی لێ بگرن و بە یادتان بسپێرن و بە کاری بهێنن، سەرەتا هەوڵ بدەن لەم سروودانە بە باشی تێ بگەن":
ئەی مەزدا. . !
لە ڕاستیدا، تۆ ئافەریدەگاری رامانی پاکی،
ئەو کاتەی کە کۆمەڵان لەتەک رامانی پاکدا،
پرس و ڕایان دەکرد،
تۆ بۆ ئەوان،
ئەم زەوی و جیهانە شادیهێنەرەت ئافراند و
بۆ ئاوەدانی و ڕابەریشی،
خۆبەختکاریت کردە دیاری.

گاتا، هاتی 47، سروودی 3
هیوادارین کە پاتشایانی چاک،
بە کرداری باش و بە زانست و جوانمەردی،
فەرمانڕەوایی ئیمە بکەن،
نەک پاتشایانی خراپ.
پاکی بۆ کۆمەڵ،
لە چاخی لە دایکبووندا بەهرەیە.
بۆ ئاوەدانیی جیهان دەبێت تێ بکۆشرێت،
دەبێت جیهان بە دروستی سەرپەرشتی و پەروەردە بکرێت و
بەرەو ڕووناکی ببردرێت.
گاتا، هاتی 48، سروودی 5
ئەی ئەهۆرا مەزدای فرە بینا. . !
بۆ بەهرەداربوون لە خۆشبەختی و شادمانی،
بەخششی بێهاوتات
کە لە شکۆداریی تۆ و رامانی پاکەوەیە،
بۆ منی ئاشکرا بکە.
ئەی پاکی. . !
لە بەر تریفەی ڕاستیدا،
ویژدان و ڕووناکیی دڵ
بە من ببەخشە.
گاتا، هاتی 33، سروودی 13
ئەی مەزدا. . !
هەموو چاکی و خۆشیەکانی ژیان،
کە هەبوون و هەن و دەشبن،
هەروەها هەموو ئەوانە کە لە تۆدایە،
بە مێهرەبانی خۆت بە ئێمەی ببەخشە،
تا لە بەر تریفەی رامانی پاک و
توانامەندی مینوویی و ڕاستیدا،
تەندروستی و بەختیاریی ئێمە پترتر بێت.
گاتا، هاتی 33، سروودی 10
بە دروستی باشترین بەهرەکان
دەبێتە بەشی مرۆڤێک
کە لە ژیانی ئەنبووژەنی و مینوویی،
ڕێگای ڕاستی بەختیاریمان
پێ فێر بکات،
ئەو ڕێگایە کە ئێمە بەرەو بارەگای ئەهۆرایی دەگەیەنێت.
ئەی مەزدا. . !

له ئاکامدا
له بەر تیشکی زانستی باش و پاکی و جوانمەردیدا،
دڵدارانت به تۆ پەیوەند دەبن.
گاتا، هاتی 43، سروودی 3
ئەی مەزدا. . !
به هەمان چەشن که مرۆڤی جوامێر و ئازا،
به هاوڕێی خۆی شادمانی دەبەخشێت،
تۆش به شکۆداریی خۆت و
له بەر تریفەی ڕاستیدا،
به لایەنگیرانم شادومانی
خەڵات بکە.
من و هەموو ئەو کەسانەی
که هۆنەری هۆرەی رامانجۆشێنەری تۆین،
ڕادەپەڕین و پاڵپشتی ڕاهێنانەکانی تۆ دەبین.
گاتا، هاتی 43، سروودی 14
کاتێک که
زارۆک و نەوەکانی فەریانەی تۆرانی
ڕوو بکەنه ڕاستی و
به خۆبەختکاریی،
بۆ پێشکەوتن و ئاوەدانیی جیهان تێ بکۆشن،
پاشان مەزدا ئەهۆرا،
له بەر تریفەی رامانی پاکدا،
ئەوان به یەکەوه پەیوەند دەدات و
ڕزگاری و خۆشبەختییان،
بۆ ئاشکرا دەکات.
گاتا، هاتی 46، سروودی 12
ئەی مەزدا. . !
ئەو کەسانەی که بۆ جیهان
هێمنی و شادومانی دەخوازێت و
هەمیشەش خوازیاری ئاوەدان بوونەوەیەتی،
چلۆن ژیانی له بەر تیشکی ڕاستی و
پڕشنگی درەخشاندا دەباته سەر؟
چلۆن له نێوانی ڕاستکاران و
سەرای هۆشیاراندا
جێگای دەبێتەوە؟
گاتا، هاتی 50، سروودی 2
ئەی مەزدا. . !

کەسێک کە بێجگە لەم ئایینە،
لە ڕێگای وێرانکردنی جیهاندا تێ بکۆشێت،
لە خێڵی درۆ و
لەو کەسانەیە کە
چەوت بیر دەکەنەوە و گێلن.
هیوای ڕاستی
بۆ خۆم و یارانم دەخوازم،
تا بەرەو ڕووی ئێمە بێت و
بە پاداشتی چاکەمان بگەیەنێت.
گاتا، هاتی 51، سروودی 10

"ئەرێ دینی من، دینی شادی و گۆڤەند و خۆشی و ئاوەدانی و سازکەری و تەندروستی و کامەرانی و تەیاربوون و پێشکەوتن و داهێنانە، دوژمنی هەر جۆرە باوەڕ و نەرین و بۆچوونێکە کە ئامانجی چەواشەیی و کاولکردن بێت، کە مەخابن لایەنگیرانی ئەم بیر و باوەڕانەش زۆر و زەمەنن. لەم بیر و بۆچوونانە تەنیا تێکچوون، داکەوتووی، بێدادی، شاشی، برچیەتی، بەلەنگازی، کەنەفتی و دواکەوتووی دەوەشێتەوە. کاتێک کە مرۆڤ لەتەک ئەم کەسانە دەکەوێتە گفتوگۆ، پێشەکی پایەی یەکەمی باوەڕیان بەوە دەزانن کە گوایە ئەم جیهانە زیندانی ڕووناکییە و بەندیخانەی مرۆڤی چاکە. ئەم جیهانە سەرای ڕەنج و ناکامی و ناحەزی و ناشیرینی و خراپییە. باوەڕیان وایە کاتێکیش مرۆڤ لەم دەرد و ڕەنج و ئازارانە ڕزگار دەبێت و دەکەوێتە خۆشی و ئاسوودەیی و نەمری، کە دیوارەکانی ئەم زیندانە بشکێنێت و بۆ جیهانێکی دیکە بڕوات. ئەمانە دەبێژن پێویستە لەم جیهانە هەر تشتێکی هاندەر و بزوێنەر بۆ ژیانێکی شاد و جوان و دروست و تێر و تەسەل ببێت، پێویستە بەری بدەین و بە پێچەوانەی ئەو، ڕوو بکەینە هەر شتێک کە ئێمە دەخاتە ناو گێژاوی سیابەختی، داماوی، دەستەنگی، برسیەتی گەدایی و پەستی. لە ڕامانی ئەم کەسانە چاکی و خاسی لە ناو ئەم دیاردانەی ناحەز و دڵئێشێنەر و ناشیرین دایە و هەروەهاش خراپی و ناشیرینیش لە ناو دیارەکانی جوان و دڵبزوێنەر و شادیهێنەردایە".

"بە ڕاستی چ جیاوازی و تەوفیرێکی مەزن هەیە، چ ناڕێکی و ناسانییەکی خورت لە نێوانی ڕەهابوونێک کە من دەبێژم و ڕەهابوونێک کە ئەم خەڵکانە دەبێژن. ڕەهابوونی من، ڕەهاکردنی دانەی گەنم بۆ چەکەرەکردن و ڕووین و گەشەسەندن و گوڵدان و دانەدان و ڕەسیینە، ڕەهابوونی ئەوان بۆ تێکچوون ڕزان و ڕەشبوونی دانەی گەنمە. کەوایە بە ئێوە دەبێژم و بە دەنگێکی زۆلاڵ و ڕاشکاو ڕادەگەێنم کە لەتەک ئەم جۆرە باوەڕ و ئەندێشانە و ئەم ئامانجە خراپ و وێرانگەرانە بەربەرەکانێ بکەن و لایەنگیرانی ئەم ڕێبازە بە گوتن و ئامۆژگاری و ڕاهێنان، لە دۆزەخی تاریکی و نەزانی ڕزگاریان بکەن و بۆ ڕێگای دروستی ڕەهابوون، کە هەمانا چەکەرەکردن و سەوزبوون و گەیینە، بیانگەێنن. بەمانە ببێژن، بە ڕاستی ئارمانج و مەبەستی ئافراندن بەم هەموو سەیر و سەرسوورهێنەریەی و ئەمە کە هەموو سپیدەیەک خۆرشیت هەڵدێت و جیهان ڕووناک و گەرم دەکات، هەور باران دەبارێنێت و زەوی بەهرەدار دەکات و با هەڵدەکات و گەنم لە کا جیا دەکات و زۆزانی پڕ بەهرە و گشت ئەم جۆش و خرۆشە کە لە گیانلەبەران و جیهانە، هەمووی بۆ ئەوەیە کە تۆ ئەی مرۆڤی بەدبەخت پشت لەم ژیانە بکەیت و دەستەوئەژنۆ بخزیتە سووچێکی تاریک و ژیانێکی هەژاری و بێدەرەتانی و نزم هەڵبژێریت و هەر لەوێشدا لە ناو بچیت؟ ئارمانج و داخوازی ئافراندن ئەوە بووە

که تۆ خۆت به چەشنی کرمێکی ناو چڵکاو و قۆڕاو ببینی و وەک گڵەخۆرکەیەک ژیان ببەیتە سەر؟ ئامانج و مەبەستی ئافەرینش ئەوە بووە که تۆ خۆت وەک مشکێکی کوێر بزانی و هەمیشە له ژێر زەوی و له جێگای تاریکدا بژی، یان وەک شەمشەمەکوێرە به بنمیچی ئەشکەوتەکان له ناو تاریکیدا خۆت هەڵواسی؟ مەبەستی ئافراندن ئەوە بووە که تۆ دەست له هەموو شتێک بشۆری و هەموو ژیانت به هەژاری و خاکەسەری و کۆیلەتی و ڕووتووقوتی و غەم و شینپۆشین و نەکەنین ببەیتە سەر؟ به سەهوودا چوون، ڕابن، ڕابە ئەی هەژای بەلەنگاز. له جێی ئەوە که وەک گرەخۆڵکەیەک بخزیتە ژێر زەوی، هەستە ئاسنی سەخت و توند به یارمەتی ئاگر و دەستەکانت سوور بکەرەوە و گاسنی لێ چێ بکە و زەویەکانتی پێ بکێڵە و گەنم و تۆی لێ بچێنە و دروێنەی بکە و به خۆشیەوە بیهاڕە و بیکە به هەویر و نان و کولێرەچەورەی لێ دروست بکە و به شادمانی بیخۆ و خۆڕەم ببێژە و پێکەنە و هۆرە و هەیران بچڕە و سەرچۆپی گرە و دیلان و گۆڤەند و چەپڵەرزان چێ بکە. له کونی پیس و تاریکت بێرە دەرەوە و نەمامی درەختی بەردار بنێژە و پەروەردەی بکە و له بەر و میوەکەی بخۆ و لێشی ببەخشە و له ژێر سێبەری تێر و ئاسوودە ماندوویی دەر بکە. بەیانییان به کەیفخۆشی له خەو ڕابە و ئامرازی کارکردن به دەستەوە بگرە و به شادی کار بکە و به شادیش پشووی خۆت بدە. بەڵێ ئەی مرۆڤی هەژار و بندەست، خۆت ڕزگار بکە لەو زیندانە که به دەستی خۆت چێت کردووە، خۆت له ئەندێشە و باوەڕی ناڕاست و تاریک ڕەها بکە، خۆت له تێکچوون و لەناوچوون ڕزگار بکە. ڕەهابوونێک که من دەبێژم ڕەهابوونی دانەی گەنم له ئەنباری تاریک بۆ سەوزبوون و ڕەسین و بەهرەدان و تێرکردن و شادومانکردنی خۆت و گەل و وڵاتە، ئەمەی شێوە و چۆنیەتی ڕەهاکردن. ئەگەر بەم جۆرە بکەیت دەکەویتە ناو زنجیرەی ژیان و وەکوو هەر دیاردەیەکی زیندوو و گەشەسێنەری دیکە دەکەویتە ناو پێواژۆی ئافراندن و پێگەیشتن و ڕەسین، جا لێرەدایە که مەرج و فەلسەفەی زیندووبوون و بوونی خۆت به ئەنجام دەگەیەنی. هەستە خۆت ڕەهـــا بکە".

له ڕێگای ناسینی ئەهۆرا مەزدای دەلال

"له کوێوە دێن، دەبینم که زۆر شەکەت و ماندوون، جل و بەرگتان هەمووی شڕ و ئاڵۆزە، ئێرە مەکۆی هەموو دەردەدار و سەرگەردان و ماندووانە، خۆش هاتن".

"ئەی هەڤاڵ! سەربوری* ئێمە دوور و درێژە، ئێمە له ڕێگای زۆر دوور و درێژەوە هاتووین. له وڵاتی ستەم و بێدادی که مەکۆی گومڕێیان و ستەمگەرانە، هاتووین. به ئەڤینی هزر و ڕامانی زەردەشت بەرەو ئێرە هاتین، هەموو گیانمان تامەزرۆی بیستنی هۆرەکانی زەردەشتە، هاندەری سەرەکیی ئێمە بۆ هاتن بۆ سەر ئەم چیا سەرکەشانە، دیتنی هۆرمزگا* و مێهراوی زەردەشتە. له دەمی ئەم و ئەو بیستوومانە که زەردەشت خودایەکی دیکە و ئایینێکی تازە و ڕەوشت و ڕێبازێکی نوێ بۆ ژیان و مرۆڤایەتی هەڵبژاردووە. هۆرموزگای زەردەشت جێگای تیشکی مەزدایە و جێگای ڕووناهی دڵە. خودای زەردەشت خودای مێهرەبانی و ئافراندنە، پرووسکەی تیشکهاوێژی شادیبەخشە و ژیانەکان بەدی دێنێت، بۆ ڕازاندنەوەشی گەوهەری هزر و خێرەت به کۆمەڵان دەبەخشێنێت و به تریفەی پڕ تیشکی ڕامان، دەیخملێنێت. ئێمە چەند کەس بووین، بڕیاری ئەوەماندا، که به هەر نرخێک بووە خۆمان بگەێنە هۆرمزگای زەردەشت. بۆ گەیشتن بەم چیا سەرکەشانە، کوێرەوەریەکی زۆرمان کێشا، تا ئاستی بەختکردنی گیانمان. له ڕێگادا پێویست بوو له زەریاچەیەک بپەڕینەوە. بۆ ئەم مەبەستە سواری بەلەمێکی گەورە بووین. چارۆکەکانی بەلەمەکەیان هەلدا و خۆمان دا له ئاوی خرۆشانی زەریا. هەموو سەرنشینەکانی بەلەمەکە هیوایەکمان هەبوو، ئەوەش گەیشتن به سەرا و هورمزگای زەردەشت بوو. هەر یەک له ئێمە خاوەنی بیر و ڕای خۆی، خودای جیاواز و دیاریکراوی خۆی بوو.

هەر کەس خۆدای خۆی بە ڕاستتر و گەورەتر دەزانی و خودای ئەوی دی بە ناڕەوا و درۆ و لە دڵیدا دژی بوو".

"ئێمە بێدەنگ و لەسەرخۆ سەوڵمان* لێ دەدا و بەرەو پێش دەچووین، شنەی با دەستی پێ کرد و هێزی با چارۆکەکانی خستە جووڵە و ئێمە دەستمان لە سەوڵەکان بەر دا. جووڵەی بەلەمەکە تا پێ دەچوو فرەتر دەبوو و زەریاکەش کەوتبووە شڵپ و کوت. شەپۆلەکان تا دەهات توندتر و سەنگینتر دەبوون. هەمووومان ترسمان لێ نیشتبوو. لە ناکاو شەپۆلێکی زۆر گەورە خۆی کوتا بە سەر بەلەمەکە. چارۆکەکانی دڕاند و گوریس و پەتەکانی پساند. ترس و بێهیوایی هەمووومانی داگرتبوو. هەموو کەوتبووینە هاوار و ناڵە، ڕاسپێریمان بە یەکتر دەکرد، ئەگەر من مردم تۆ چی بکەی. هەر یەک لە خودای خۆی دەپاڕایەوە و داوای یارمەتی و ڕزگاربوونی لێ دەکرد. هەمووومان لە مردن نزیک ببووینەوە و هەموو کێشە و جیاوازیەکانمان فەرامۆش کردبوو. لە نێو ئێمە یەکێکمان کە خوداکەی پەیکەرێک بوو و بە دەستی خۆی لە دار دروستی کردبوو، لە بەرانبەری خۆی داینابوو و کوڕنوشی بۆ دەبرد و بە چەشنێکی زۆر بەبەزیی و تکاکارانە دەگریا و دەلالایەوە و داوای یارمەتی و فریاکەوتنی لێ دەکرد. یەکێکی دیکەمان کە خوداکەی زەروان بوو، خوای زەمەنی بێکەران، خودای بەش و بەهر* و چارنووس و بەخت و ناوچاوان، بە پاتشای جیهان و گەردوون دەزانی، بڕوای وا بوو کە هەموو شتێک لە سەر خواست و ویستی زەروان ئەنجام دەدرێت، هیچ شتێک ناگۆڕدرێت، مەگەر لە سەر ویستی زەروان نەبێت. بە بڕوای ئەو زەروانی نەمر و هەمیشەی ویستی لە هەموو شتێک بەرزتر و بە سەر هەموو شتێکدا زاڵ و دەسەلاتدارترە. زەروان چارەنووسەکان دەنووسێت و یەکیشیان دەخات. زەروان بەدیهێنەری ژیان و بوونە. زەروان خۆشیسێنەر و دروێنەکەری ژیان بوونەکانە. زەروان گاسنەکەی لە دوو کەڵی ڕەش و سپی بەستووە و بە سەر کێڵگەی ژیان دەیکێشێنێت و تۆی ژیانی پێدا دەپرژێنێت، بەلام درەنگێکی پێ ناچێت لە بەرگی دروێنەکارێکی ڕدێنسپی بە تەمەن، بە داسێکی تیژ دێتە سەر ڕێگا و ڕیشەی ژیان لە چاوترووکاندنێکدا دەبڕێت. ئاوازی خۆشی گاسنەکەی لە کاتی جووتکردن و چاندنی تۆی ژیان و هاڕەی وشکی داسەکەی لە کاتی دروێنەکردنی ژیان، لە گوێی زەرواندا یەکێکە و هیچکام لەم دووانە هەستێک لە دڵی زەروان نابزوێنێت. کاتێک کە مرۆڤ شاد و دەم بە پێکەنینە و کاتێک کە دەردەدار و نەخۆش و گریانە، زەروان هەر دووکیان دەبینێت و دەبیسێت، بەلام بە بێ ئەوە ناڵەکان و شادیەکان بتوانێت ئەو دابچڵەکێنێت. کەس توانای ڕاوەستان و بەربەرەکانێی لە بەرانبەری زەروان نییە، گەرەکە ملکەچی خواست و فەرمانی ئەو بیت و چارەیەکیش نییە. جا ئەوەی کە خوداکەی زەروان بوو، هێمن و ئارام لە سووچێک دانیشتبوو و بە پێچەوانەی ئەوانی تر نەیدەنالاند و هاوار و فوغانی نەدەکرد. باوەڕی وا بوو کە زەروان چارەنووسی ئەوی بەم شێوە نووسیوە کە لە شەوێکی وا لەو تۆفان و فەرتنەیە تێدا بچێت، هەروا کە لە سەر ویستی زەروان لە شەوێکی پێش ئێستا بە خواستی زەروان لەدایک بوو و چاوی بەم جیهانە پشکووت، ئێستاش لە سەر هەمان خواست و ویست دیدەی لە جیهان ببستێت".

"یەکێکی ترمان بۆ هەر دیاردەیەک لە جیهان و گەردوون خودایەکی لە چەشنی خوو و ڕەوشت و ژیانی مرۆڤ پەیکەی بۆ هەبوو. ئەو با و تۆفانی لە خواست و توانای خودای تۆفان دەزانی و دەستی پاڕانەوەی بەرز کردبوو و لە خودای تۆفان تکای دەکرد کە لەم مەرگەساتە ڕزگاری بکات".

"یەکێکی دیکەمان بڕوای بە مێهر و ڕۆژ بوو. و بەو شەوە تاریکە کە نە هەتاو دیار بوو و نە هیچ، ڕووکردبووە ڕۆژهەلاتی زەریاکە و لە ڕۆژ دەپاڕایەوە کە لە تاوان و گوناهەکانی ببورێت و لەو تۆفانە

ڕزگاری و پەیمانی دەدا کە ئەگەر لەو گێژاوی مەرگە ڕزگاری ببێت، دەچێتە مێهرگا* و جوانترین و باشترین جوانەگاکانی دەکات بە قوربانی و نیازی دەکات".

"یەکێکی دیکەمان بوو، کە خودایەکی سەخت تووڕە و ڕکاویی هەبوو و بەندەکانی بە کەمترین هەلە و گوناهێک، سزای زۆر توند و سەختی دەگەیاند. باوەڕی وا بوو کە خوداکەی بۆ ئاگادارکردنەوە و سزاگەیاندنی بەندەکانی کە شکۆ و مەزنیی ئەویان لە بیر کردە، ئەو مەرگەسات و تۆفانەی نابووەوە. ئەم خودایە هیچ جۆرێک نەرمی و مێهرەبانیەکی لە دڵدا نەبوو. هەر چی بوو توندی و دڵڕەقی و خوێنڕژتن و سزا و ئازار و ئەشکەنجە بوو و لە بەندەکانی دەوست کە فەرمانی ئەو بە کار ببەستن و لە ڕێگای خۆشنوتی خواستی ئەو چەواشەکان بگرن و خۆیان بیانکوژن".

"لە ناو ئێمەدا کابرایەک هەبوو کە خودای تایبەت بوو. خودای ئەو تیشک بوو، هێزی ئافراندن و هێزی بەهەنجاری رامان و هەستی. ئەو تۆفانی لە ڕک و تووڕەیی خواکان نەدەزانی و بە ئێمەی دەگوت لە جێگای شیوەن و ناڵین و پاڕانەوە، هەستن و بە هەموو هێز و تواناوە سەوڵ لێ بدەن و خۆتان ڕزگار بکەن، خۆشی کۆششی دەکرد. لەو کاتە کە ئێمە دەگریان و دەلالایەنەوە ئەو بێ ڕاوەستان سەوڵی لێدەدا و بە لەز و چابۆکی لەتەک شەپۆلەکان دەست و پەنجەی نەرم دەکرد، تا سەرئەنجام کارێکی وای کرد کە هەمووومانی هاندا و کەوتینە خۆمان و دەستمان برد بۆ سەوڵەکان و بێوچان کەوتینە جەنگ لەتەک شەپۆلەکان. تێکۆشان و یەکگرتوویی ئەنجامی بووە ئەوە زاڵ ببین بە سەر تۆفانەکە. لە دوورەوە رووناکی دەرکەوت و هاواری وشکی وشکی هەموو بەلەمەکەی داگرت. ئێمە لەو فەرتەنە ڕزگار بووین و پێمان نا نێو وشکی و ڕێگای سەختی ئەم چیا سەرکەشانەمان گرتە بەر و دوای چەند ڕۆژ شەکەتی و ماندووی ئێستاش لێرەین و بە دوای ئەو ئازموونە سەخت و ترسناکانە دەمانەوێت بچینە هۆرمزگای زەردەشت و لە زمانی خۆی خوداکەی بناسین و هەنگاو بنێنین بەرەو ژیانێکی نوێ و بەرەو ڕێبازی پرتیشکی بەختیاریی زەردەشت، ڕێبازی چاکی و کۆشش و دینی بەهدینی بناسین و ببین بە ئەندامێکی ئەم ئەم ئایینە پیرۆزە. "

زەردەشت لە مێهرگاکەی هاتە دەر و بە ڕوویەکی شاد و کراوەوە هات بەرەوپیری میوانەکان و زۆر بە گەرمی خۆش هاتنی لێ کردن و ڕایسپارد کە لە جل و بەرگی پاک و خاوێن بێنن بۆ میوانەکان و نان و خۆراکیان بۆ ئامادە بکەن. هاوڕێیانی زەردەشت خێرا دەستوبردیان کرد و میوانەکانیان تەڕوپۆشتە کرد و خۆراکیان پێ دان، پاشان زەردەشت بانگیانی کرد بۆ باخچەی خۆی و گوێی گرتە مەبەست و بەسەرهاتیان و لە سەرخۆ دەستی کرد بە وەڵامی پرسیارەکانیان. پێشەکی زەردەشت چەند سروودی بەم شێوە خوێندەوە":

ئەی مەزدا ئەهۆرا. . !
ئەو کردار و گوفتار و نیایشتانە،
کە بە مرۆڤ
جاویدانی و ڕاستی و
هێزی گەشەکردن دەبەخشێنێت،
پێشەکی هەموویان
بە تۆ پێشکەش دەکەین.
گاتا، هاتی 34، سروودی 1
ئەی مەزدا ئەهۆرا. . !
مرۆڤی پاک و خۆپارێزی بیرچاک،

که ڕەوانی لەتەک ڕاستیدا ئاوێتەیە،
هەموو رامان و کرداری خۆی
بە تۆ پێشکەش دەکات،
هیوادارم بتوانم،
بەو سرووده پیرۆزانە
دەیهۆنمەوە
هەروەها بە نیایشتەکانم،
لێت نزیک ببمەوە.
گاتا، هاتی 34، سروودی 2
ئەی مەزدا. . !
ئەی ڕاستی. . !
ئەی رامانی پاک. . !
لە ڕاستیدا من تێگەیشتم
کە ئێوە بانتر و بە تواناتر لە هەمووانن.
ئارەزوومەندم لە سەرتاسەری گۆڕانکارییەکانی ژیان،
ڕێنوێنیم بکەن.
تا بە ستایشت و نیایشتی دڵ،
بەرەو ڕووتان بگەڕێمەوە.
گاتا، هاتی 34، سروودی 6
ئەی مەزدا. . !
کەوایە بەرەو ڕاستیی دڵخوازم
ڕێنوێنیم بکە،
تا بە پەیڕەوکردنی پاکی ببینمەوە.
پرسیار و ئەزموونی خۆتم ئاراستە بکە،
کە پرسیار و تاقیکردنەوەی تۆیە،
هێز و دلێری
بە ڕابەران دەبەخشێت.
گاتا، هاتی 43، سروودی 10
ئەو دانایە،
کە گوتەی پاک و ڕەسەنی من
کە بۆ کۆمەڵان پێگەیشتن و گەشەکردنی جاویدانی، ڕێنوێنی دەکات،
بە گوێیان بگەیەنێت،
لە باشترین پاداشت و بەختیارییەکان بەهرەمەن دەبێت،
بێگومان مەزدا ئەهۆرا،
لە بەر پرشنگی رامانی پاکدا،
توانامەندیی ئەو کەسە پتر دەکات.
گاتا، هاتی 31، سروودی 6

زەردەشت ڕووی کردە ئەو کەسە کە پەیکەرێکی بە دەستی خۆی چێ کردبوو و نێوی خودای لێ نابوو و دەیپەرەست، فەرمووی: "سەرەتا باش بزانە کە من ڕێزم هەیە بۆ بیر و بڕوات، تۆ ئازاد و سەربەستی و دەتوانی بێ هیچ ترس و بیمێک بە هەر شێوە کە ئایینی تۆ دەبێژێت خودای خۆت ستایشت بکەی و هەروەهاش بزانە کە من هەرگیز نیازی جەنگ و کێشەم لەتەکدا نییە. هەرگیز من لە بەر بڕوا و ئایینی کەسێک کە دەیپەرستێت لەتەکیدا ناجەنگم، چون باوەڕ و ئایینی هەر کەس شایستەی مێشک و خێرەتی خۆیەتی و خودای هەر کەسێک هەمانە کە خێرەتی خۆی نیشانی دەدات و من لە بەر ئەندازەی خێرەتی ئەو کەسە، لەتەکی تێ ناگیرم. من مامۆستام و کاری من ئەوەیە کە ڕێگا بە کۆمەڵان نیشان بدەم و هزر و رامانی کۆمەڵان بۆ بزوان و لێکۆڵینەوە و بیرکردنەوە و دۆزینەوە هان بدەم تا خۆیان ڕێگای ڕوون بدۆزنەوە و بە ڕاستی و ڕۆشنایی بگەن. من فێر دەکەم، بەربەرەکانێ ناکەم. بەربەرەکانێی من بەس لەتەک نادانی و تاریکییە و بۆ جەنگ لەتەک نادانی و تاریکی خەنجێری بۆ ناکێشم، چرا دادەگرسێنم. ئەمەش باش بزانە کە ئەگەر وای لێ بێت کە بۆ بڕوا و ئۆل لە ناو گەلاندا جەنگ تێ بگیرێت، بە تایبەت بەو لاسەنگی و ڕادەی تێگەیشتن و جیاوازی و فرەبڕوایی کە لە ناو گەلاندا هەیە، جیهان بۆ هەمیشە دەبێتە مەیدانی جەنگ و بە یەک هەڵداچوونی جیهانیبینی و رامانەکان و کۆمەڵانی جیهان بۆ ساتێک ڕووی ئاشتی و دۆستایەتی بە خۆیانەوە نابینن. هەروەها کە دەزانن من بێجگە لێ مامۆستایەتی، پزشکیشم. لە ئەزموونی دەرمانگەری ئەمە تێگەیشتم کە ئەو کەسانەی رامان و ئاکاریان چەوت و ناڕاستە، دەبێت وەک مرۆڤی نەخۆش سەیریان بکرێت و پێویستە لە جێگای ئەوە سزا و ئازار و بکوژرێن، گەرەکە دەرمان و چارەسەر بکرێن. ئێستاش ڕووم لە تۆیە ئەی کەسێک کە بە پەیکەری دارین کە دەستکردی خۆتە و بە خودای خۆتی دەزانی و دەیپەرستی. باش بزانە کە کاری تۆ لە چاوی منەوە دروستە، تۆ خودا لەو پەیکەرە دەبینی و دەیناسی، بەڵام ئەمەش بزانە کە داری ئەو پەیکەرە لە سەرەتا بەو چەشنە نەبووە. ئەم پارچە دارە لە پێشدا دەنکێک بووە کە لە درەختێکی دیکە وەک خۆی کەوتە ناو زەوی و گیانی گرت و لە بەر تیشکی ڕۆژ و بە هۆی ئامادەبوونی زەمینەکانی ئاو و هەوا و خاک، باڵای ستاند و دوای چەند سالێک بوو بە درختێکی بڵند، کە لقێک لەو درەختە بە شێوەی خودا لە بەرانبەرتدا دانراوە. کەوایە کاکەبرا چاوت هەڵێنە و لەم لەتکە دارە پێشتر و فراوانتر بڕۆ و بڕوانە. بڕوانە دەنکەکە، بڕوانە ئەو جووڵین و گۆڕین و سەوزبوون و باڵاکردن و گەیین و زایینەی دەروونی دەنکەکە. بڕوانە ئاو و خاک و هەوا و خۆر و ئەو هێزە کە هەموو دیاردانەی لێ هەڵقوڵیوە، هێزی ئافراندن، ڕوو بکە هێزی ئافراندن و بەدیهێنەر و هەموو دیاردەکانی. لە هەموو جێگایەک بڕوانە، لە ئاسمان و هەتاو و ئەستێرەکان و کەشکەشانەکان، لە زەوی و لە خاک و وشکی و چیا و زۆزانەکان، لە چۆم و ڕووبار و هەزاران دیاردە و وێنەی تر. ئەمەش بزانە براگیان، ئەم گوتانە بۆ ئەوە نییە کە هەر چیم گوت تۆ دەبێت بیپەژرێنی، نا، تۆ خۆت بیر و مێشکت هەیە. گەورەترین دیاردەی هەستی، کە دەتوانێت لە جێگای ئەو پەیکەرە ببێتە بتی تۆ و بیپەرستی، رامان و مێشکی خۆتە. کە وایە لەتەک هزر و رامانی خۆت ڕاوێژ بکە. فرە بیر بکەرەوە و کۆشش بکە کە لە رامان و خێرەتی خۆت بۆ ناسینی خودا یارمەتی وەر بگری، نە ئەو شتانەی کە پێشتر بە تۆیان گوتووە و دەشڵێن، بە تایبەت ئەو گوتانەی کە ڕیشەی دەگەرێتەوە بۆ گومان و خەیاڵ و ڕۆژگارانی کۆن".

"هەروەها تۆ ئەی کەسێک کە زەروان بە خودای خۆت دەزانی، ڕێزم هەیە بۆ بیر و ڕات. تۆش وەک هەر مرۆڤێکی تر جێگای ڕێزیت. بە ڕاستی بیری تۆ دروستە کە هەموو ڕووداوەکانی سەیری زەمان لە ناو دەفری زەمان ڕوو دەهات و هەموو شتێک لە ناو جێگەی زەمان ڕەوانە. بەڵام زەمانی بێجێگام پێ

نیشان بده. زەمانی جودا لە جێ، لە کوێیە؟ لە هەر کوێ زەمان هەیە، لەوێ جێگایەکیش هەیە، جێگای زەمان، و ئەمە شوێنە کە بە زەمان شێوە دەبەخشێت و لە هەر شوێنێک و لە هەر کاتێکدا بە چەشنێکی دەر دەهێنێت. شێوەی زەمانێک کە ئێستا لێرە دەیبینی لەتەک شێوەی زەمانی شوێنێکی تر جیاوازە. ئەگەر تۆ زەمان بە شوێن گرێ بدەی و ئەو دووانە بە یەکێک بزانیت، ئینجا لە زەمان و شوێنی یەکبوون، بە هێزی ئافراندنی هەستی و خێرەتی هەستی و هەنجاری هەستی دەگەیت و خودای راستەقینە دەناسیت. بەڵام بیری تۆ لەمەر چارەنووس ناڕاستە و چەندەش چەوت و شاشە. تۆ هەموو شتێک لە گەردووندا لە ژێر فەرمانی زەمان دەزانیت و بۆ خواست و رامان و ویستی خۆت، هێز و توانایەک ڕەوا نابینی، بە باوەڕی من ئەمە چەوتە. ئایا تۆ لە توانامەندی خۆت و هێزی هزر و رامان و مێشکی خۆت بێئاگایی؟ ئایا نازانی کە تۆ لە مەزنترین هێزەکانی هەستی بەهرەمەندی و تەنها تۆی مرۆڤیش لەم هێزە بەهرەمەندی؟ چما تۆ هێزی رامان بەم کەم دەزانی؟ هێزێک کە هەموو شتێکی تۆ بە ئەو پەیوەند بووە و هەیە و دەشبێت. بڕوانە دەوروبەری خۆت، بڕوانە ئەم تاڤگە و ئەو خاڵۆی ئاشەوانە. ئەو ئاشەوانە بە مێشک و رامانی خۆی ئاوی ئەو تاڤگەیەی خستووەتە ژێر ڕکێف و فەرمانی خۆی و ئەو بەردە سەنگینەی ئاسیاوی پێ دەچەرخێنێت و ئاردی لێ وەر دەگرێت. تا دوێنێ ڕووبارەکە فەرمانی دەدا و بە سەر خاڵی ئاشەوان زاڵ بوو، بەڵام ئیمڕۆ ئاشەوانەکەیە بە سەر ڕۆیشتن و خوڕەی ئاوەکە فەرمان دەدات. کەوایە ئەمە رامان و هزری تۆیە کە ئەگەر بکەوێتە کار، دەتوانێت ژیان و چارەنووسی تۆ دروست بکات و بیگۆڕێت، نەک زەمان. رامان و خێرەتی خۆت بخە کارەوە، زەمانیش دێتە ژێر فەرمان و ڕکێفی تۆ".

"بەڵام تۆ ئەی کەسێک بۆ هەموو دیاردەیەکی ڕووی زەوی خودایەکت لە ئاسمان بۆ دیاری کردووە و هەموو شتێکی سەر زەوی لە ژێر فەرمانی خودایانی ئاسمان دەزانی. گوتەی تۆش پڕوپووچ نییە. رامانی تۆ، تۆی بۆ ئەوێ هان داوە کە بۆ هەر دیاردە و وێنەیەک لە قاڵبی و وێنەکانی سەر زەوی خودایەک لە ئاسمان ببینیتەوە، خودایەک کە دەستکردی رامان و پنداری خودی خۆتە. ئەگەر فراوانتر بیر بکەیتەوە و لە سنووری گومان کەمتر بکەیتەوە و ڕوو بکەیتە رامان و زانست و فرەتر بۆ وەرگرتنی دانش بایەخ بدەیت، پاشان خێرەت و زانستی تۆ، دەنگەیەنێتە هەمان هێزی بێهاوتا و تاکی ئافراندن. ئەگەر بێت و تۆ بەم چەشنە بکەیت ئەوە هەموو ترسی تۆ لە ناو دەچیت و هەرگیز بۆ خۆشنوتی و کەیفخۆشی خوداکانی ئاسمان باشترین جوانەگا و شەکی پەروارت ڕەوانەی قوربانگا و لە ڕێگایاندا قوربانی ناکەیت و لەتەک مەردوم ناجەنگیت و لە ڕێگای خوداکان خوێنی گەلان ناڕێژێنیت. ئەم بابەتە زۆر باڵکێش و جێگای پرسیارە، کە ئێوە پێڕەوانی خوداکانی ئاسمانی، چ سوودێک دەبینن لەوە کە ئێوە ئاژەڵی بە نرخ و بە سوودی خۆتان سەر دەبڕن و خوێنیان دەڕژێنن و ئەم خودایانەی ئێوە چ نیازێکیان بەم کوژتنانەی ئێوە هەیە و ڕژتنی خوێن لە ملی ئەم گیانلەبەرانە چ کەیفخۆشییەک بۆ خوداکان بەدی دێنێت؟ سەیرە. . خوداکان ئاژەڵ دەئافرێنن و پاشان بۆ کەیفخۆشیی خۆیان لە مەردوم داواکار دەبن کە ئەم گیانلەبەرانە لە ڕێگای ئەوان سەر ببڕن و خوێنیان بڕژێنە سەر زەوی، بەڕاستی سەیرە. . . "

"هەروەها تۆ ئەی کەسێک کە هەتاو و مێهر بە خودات دەزانی، بیر و بۆچوونی تۆ بۆ ئەو کاتەی کە لە پێدەشتەکان و زۆزانەکانی باکوور دەژیات برێک دروست بوو. لەو دەشتە سارد و زوقماوی و بەستەڵەکانە کە ساڵ دوانزەی مانگ ساردە، ژیان گرێدراو بە ڕۆژ و تیشک و گەرمای هەتاو بوو و تۆ دەبووایەت خۆر و مێهر بە خودات بزانی. بەڵام ئیمڕۆ تۆ لەو ناوچە هەمیشە بەفراوی ساردانە ناژێت و رامان و خێرەتیش وەک ئەو سەردەمە نییە. تۆ ئیمڕۆ لەو وڵاتە سەردسێرانە کۆچبەر بوویت و هزر و

رامانیش گەشەی سەندووە. ئیدی تۆ دەزانی بزانی کە خۆریش دیاردەیەکە و تەنها خاسەکی و تایبەتمەندیشی ئەوەیە کە لە خۆی تیشک و گەرما دەدروشێنێت. کەوایە ئەی براگیان، ڕاستە کە ژیانی ئێمەی مرۆڤ بەندە بە گەرما و تیشکی ڕۆژ، بەڵام بەرزتر لە ڕۆژیش هێزێکی تر هەیە، ئەو هێزە کە ڕۆژیش سەرچاوەی لێ دەگرێت، ئەوەش وزە و توانای رامانی هەنجاری ئافراندنە. کەوایە ئیتر لە ڕۆژ مەترسە و لە ڕێگای هەتاو ئاژەڵەکانت قوربانی مەکە و لەوەش خراپتر مەردوم مەکوژە لە ڕێگایدا. هەر چەندە تۆ گومانی وا دەکەی کە بە کوژتنی مرۆڤێک کە ڕۆژ بە خودای خۆی نازانێت، بەهرە و پاداشتی مەزن وەردەگری، بەڵام لە ڕاستیدا تۆ بەم کارەت تاوان و گوناهێکی فرە گەورەت کردووە، ئەوەش گەورەترین تاوانەکان، کوژتنی مرۆڤ، لە ڕێگای دین و باوەر و گوایە خودا".

"بەڵام تۆ ئەی کەسێک کە خودا بە فەرمانڕەوایەکی تووڕە و توندخوو و بێبەزیی و فریوکار و دڵڕەق دەزانی. دیتت کە من ڕێزم بۆ خوداکانی هەموو ئەم کەسانە داننا، بەڵام خودای تۆ بە هیچ چەشنێک ناپەژرێنم. خودایەک کە تۆ بانگەشەی بۆ دەکەی و دەیپەرستی، ڕەنگدانەوەی هزر و ئەندێشەی تاریک و دڵی ڕەق و سەخت و توندی تۆیە. تۆ مرۆڤێکیت کە هەموو دڵ و ڕەوان و گیانت پڕە لە دەرد و ئازار و ڕەنج و گرفتە. ڕەواڵەت و چێهرەی گرژ و مۆن و تووڕەت خۆی نیشانەی دەروونی تۆیە. دڵت وەک بیابانێکی وشکە کە دڵۆپە ئاوێکی بارانی خۆشەویستی و ئەڤینی بە خۆیەوە نەدیوە، بۆیە هەموو ئەم ڕەفتارە ستەمگەرانەی تۆ، لەم دڵە وشک و بێ ئاوە سەرچاوە دەگرێت و دیتن و تێڕوانینشت لە بارەی، خودا هەر لەم دڵە وشک و هزرە ناڕاستە بەدی دێت. تۆ ئەگەر پچێک رامانت ڕاست بوایە و تۆزێک ئەڤین و خۆشەویستی لە دڵت بوایەت، هەرگیز دەستت بەم خراپەکارییانە نەئەدا و بەم چەشنە ژیانی مەردومت بە خاک و خوێن نەدەکێشا. سەرچاوەی هەمووی ئەم کردارە خراپانەی تۆ، دەگەڕێتەوە بۆ ئەو خودایە کە تۆ دەیپەرستی، ئەو خودایە هیچ شتێک نییە بێجگە لە فەرماندەیەکی ستەمگەر، کە تۆش فەرمانبەریی ئەو دەکەیت. بە ڕاستی خودا ئەوەیە کە تۆ بیری لێ دەکەیتەوە؟ گەلۆ ئەم هەموو دیاردانەی ئافەرینش و ئەم هەموو جۆش و خرۆشی گەردوونە، تەنیا بۆ ئەوەیە کە تۆ بتوانیت بۆ نزیکبوونەوە لە خوداکەت و بۆ خۆشنوتیی ئەو هێرش و دەستدرێژی بکەیتە سەر بوون و سامانی کۆمەڵان و بە تاڵان و فەرهوود بیبەیت و خوێنیان بڕژێنیت؟ سەیرە. . لەم خودایە کە تۆ دەپەرستی و سەیرتریش ئە و کارانەیە کە تۆ بۆی دەکەی. براله با پێت بێژم کە خودای تۆ خودایەکی ناڕاستە و خۆت لەم خودایە ڕزگار بکە. ڕوو بکە ئەم سەوزەڵانیە، بڕوانە نیشانەکانی خودا لە ناو گوڵبەرگی گوڵ و گیاکان ببینە و پاشان گرێی ناوچاوانت بکەرەوە و تەماشات نەرم و نیان بکە و لەش و بەرگت بشۆرە و بۆنی ناخۆش لە خۆت پاک بکەرەوە و لە جێگای ڕک و توندی و گرژی، لێوت بە خەندە بێت و لە جێی بیر لە دزین و کوژتن بکەیتەوە، بیر لە چاندن و دروستکردن بکە. خودا بە هێزی ئافراندن بزانە و لە ڕاژەی هێزی ئافەرینشدا بکۆشە. بە هەموو گەلان و جیهان و بە گەردوون و بە هەر تشتێک کە نیشانێک لە ئافراندنی پێوەیە، خۆشەویستی و دڵسۆزی بکە و ئافراندن بڕوێنە و پەروەردەی بکە. لە جێگای ڕژاندنی خوێن، گوڵ و نمام بچێنە و لە جێگای ئازار و ئەشکەنجە و یەخسیرکردنی ڕێبوانی ماندوو، ئاو و میوەیان پێشکەش بکە. ڕابە و دەست و برد کە بۆ ژیانێکی نوێ، ژیانێک کە لە ژێر سەیوانی تیشک و ڕووناکی و لە ژێر سێبەری ئەهۆرا مەزدا، کە سەرچاوە و چاوکانی هەموو چاکییەکان و باشییەکانە، ئەهۆرا مەزدایەک کە هزری بوون و هەنجاری بوون و ئەڤینی بوون و خودی بوون و زاتی بێسنوور و بنەڕەتی هەموو شتێکە".

"ئێستا ڕووی دەمم لە هەمووتانە، گەر دەتانەوێت خودا بناسن، پێشەکی ئەو خودا کە لە مێشک و هزرتانە و دروستکراوی خەیاڵ و گومان و دەستکردی ترس و نیگەرانی و خواست و ئارەزوو و هیوا و

تەنیایی و نائاگایی و بێهانایی ئێوەیە و بە پەیکەر و چەشنی مرۆڤ لە ئاسمانەوە، لە سەر رامان و دڵ و گیانی ئێوە فەرمان دەدات و جاری واشە دەتانترسێنێت، یان هیوادارتان دەکات، جار جاریش سزا و پاداشتان دەداتەوە و هێندێک ڕاش دەتانلاوێنێتەوە یان دەتانچزێنێتەوە، پێویستە لە مێشک و هزرتان دەری کەن، ئینجا چاوتان هەڵێنن و لە جیهان و گەردوون و لە خۆتان بڕوانن و بیر لە بەدیهاتن و لەدایکبوونی خۆتان بکەنەوە کە چلۆن لە گرساندنی تۆوەکان، لە ناو زێدانی دایک دروست بوون. لە دەستپێکدا پلێک خوێنی بەستراو بوون و پاشان شێوەتان لێ نیشت و بە کەرەسەیەک کە لە لەشی دایک و لە ڕێگای خوێنەوە بە ئێوە گەیشت هێدی هێدی ئەندامەکانی جۆراجۆری لەشتان بە زەریفی و جوانی چێ بوو و دوای تێپەڕینی نۆ مانگ، بە چەشنی منداڵێکی ساوا لەدایک بوون، ئەویش زۆر بە سەیر و بە وردی و ناسکی کە بە هیچ کێشانەیەک لە جیهاندا ناپێوێندرێت. پاشانیش بە شیری مەمکی دایک باڵاتان کێشا و ورده ورده بوون بە خاوەنی هۆش و خێرەت و هزری کردار و ناسین و وەرگرتن، دوای کەوتنە ئاخافتن و وەرگرتن و فێربوون و دەبڕینی هەست و نەست و بیرتان، هەروەهاش تێگەیشتنی هزر و هەستی ئەوانی دی. ئینجا پاتان خستە ناو گۆڕەپانی هەوراز و نشێوی ژیان و بەم جۆرە تلتان خوارد و بەرەو پێش هاتن. ئێستا پێتان دەڵێم ئایا باشتر نییە لە جێگای ئەوە بۆ ناسینی خودا بچنە ناو جیهانی گومان و خەیاڵ و کرداری نازانستانە و ئازاری مەردوم بدەن و بیانکوژن، ڕوو بکەنە ئەم شتە سەیرانە و پەوەردەگاری بەدیهێنەر لە ناو ئەم دیاردانەی پڕ پرس و ناوێزە بدۆزنەوە و بە لێکۆڵینەوە لەم دیاردانە، رامانی خۆتان گەشە پێ بدەن؟ چاوتان هەلێنن و بڕواننە ئاسمان، چاوتروکاندنی ئەستێرەکان، خەرمانەی مانگی تابان، قووڵایی کاکەشان کە درێژایی و پانی و بەرینی بێسنوورە. لە سپیدەی رۆژ و هەڵاتنی خۆرشیت و بڕواننە گەرمی و درەوشاندنەکەی، زۆزان و درەخت و گیانلەبەران و رووبار و دەریا و هەر چی لە گەردووندایە. گۆڕانکاریەکانی هەستی بخەنە بەر چاوتان، وەک هاتنی ڕۆژ و ڕۆیشتنی شەو، هاتنی بەهار و سەوزبوون و گوڵپژاندنی گوڵ و گیای، هاتنی هاوین و گەرما و جۆش و خرۆشی زەوی لە وەرزەکانی پاییز و زمسان. هەر ببینن و بیر بکەنەوە و بیخوێنن و لە زانابیدا خودا بناسن، بەڵام کام خودا؟ خودای تووڕە و ستەمگەر کە لە ئاسمان دانیشتووە و چاوەڕوانی هەڵە و شاشی ئێوەیە. . هەرگیزاوهەرگیز".

"کاتێک کە زانا و هۆشیار بوون و خوداتان لە ڕێگای زانست و ئاگایی بە سەر چەرخی گەردوون ناسی، ئینجا ئەو خوای گومان و خەیاڵیی ئێوە لە تەختی ستەمگەری دادەبەزێت و بەرەو دۆڵی لەبیرچوون و تاریکی دەچێت و لە جێگایدا خودایەکی دیکە لە ناو رامانتان بەدی دێت، خودایەک کە خۆی لە ناو گەردووندا دەنوێنێت. هێزی ئافەراندنێک کە لە گڵی مردگ گوڵی زیندوو دەڕوێنێت و دوبارە دەیکاتەوە گڵ، لە ناو دانەی وشک و لە چڵی درەختدا چەکەرەی ناسک و چووزە نمامی تازە دەڕوێنێت و گوڵ و میوە و بەری لێ بەدی دێنێت. ئەو هێزە کە لە ناو زێی دایکدا، تۆو دەکاتە خوێن و خوێن بە منداڵ و منداڵیش دەبێتە بوونەوەرێکی بەروومەت. هێزی ئافەرینشێک کە مەیدانی شانۆی هەموو پانتایی و مەزنایی بوون و خودی بوونە، بوونیش لە دەرەوەی بوون نییە و ناسینی تەنیا بە ناسینشی دەکرێت. ئەگەر ڕوو بکەنە ئەم خودایە و لە بارەیەوە بیر بکەنەوە، پاشان دەتوانن ببینن کە خودای پێشووتان کە هەڵقوڵیوی گومان و خەیاڵ و تووڕەیی و خۆویستی وزەبوونی و سستی و ترسی ئێوە بوو، شتێکی تر نەبوو. ئەگەر مەبەستی ئێوە دۆزینەوەی خودا لە مەیدانی ئافراندن بێت، ئەوە دەبێتە هۆی ئەوە کە لە ئەنجامدا ئاکارەکانی ئێوە لەتەک هەموو دیاردەکانی ئافەرینش دەگۆڕێت. خۆویستی و چۆڵپەرستی و ڕەشبینی و ڕک و تۆڵە و ستەم و دەستدرێژی و ئەشکەنجە و ئازاردان و

کوشتن، هەمووی لە دڵ و کرداری ئێوە دێتە دەرەوە و دڵتان دەبێتە چاوکانی ئەڤین و دڵسۆزی و خۆشەویستی بۆ هەموو دیمەن و دیاردەکانی بوون و بۆ مرۆڤاتەتی. لەم گۆڕانکارییانەیدایە کە ئەو بەهەشتە کە بە دوایدا وێڵن بە دەستی خۆتان لەم جیهانە بەدی دێنن. لە ڕێبازی من، بەهەشت واتەی هزری پاکە، گوتەی پاکە و کردەی پاکە، دۆژەش مانای ژیانی بندەستی و کۆیلەتی و هەژاری و ناخۆشی و بێکاری و درۆیە، جێگایەکە کە لە ناویدا تووڕەیی و ڕک و چاوچنۆکی و دڵڕەشی و لوتبەرزی و ستەم فەرمان بدات".

"کەوایە لە ئیمرۆ بەولاوە بەرەو ناسینی خودای نوێ ڕابن. ئەو پەروەردەگارە کە پەیکەری تیشکە و ڕەوانی ڕاستییە و پرووسکەی هەموو ڕووناکییەکانە، تریفەی ئاسمان و زەویە، خەرمانەی جاویدانیە و هەموو شتێکی ئەم جیهانە ژیلەمۆیەکە لە تریفەی ئەو. کاتێک کە ئەم خوداتان ناسی، ئینجا خۆشتان بەبنە تریفەی ڕووناکی و کانیاوی تیشک و گەرما و بەدیهێنان و ڕواندن و گەشەسەندن. بەم ناسینە دڵ و گیانتان و خەڵکانی دی گەرم و تابان و ڕووناک دەکەنەوە و بۆ خۆشنوتی یەزدان تەنیا یەک ڕێگا دەگرنە بەر، ئەوەش دروست کردن و ئاوەدانکردن و یارمەتیدان و جوانمێری و داد و بەخششە. بەم سروودانە کە لە بارەی خواوەندە گوێ بدەن و هەمیشە بیخوێنەوە":

ئەی مەزدا. . !
کاتێک کە لە رامانی خۆم ورد بوومەوە،
تێگەیشتم کە
تۆ سەرەتا و سەرئەنجامی بوونی،
تۆ سەرچاوەی رامانی پاکیت.
ئەو کاتەی کە بە ویناوم تۆم بینی،
لەوە گەیشتم کە تۆی
بەدیهێنەری ڕاستیی ڕاستەقینە،
هەر خۆت داوەری دادگەری هەموو کردارێکی ئەم جیهانەی.
گاتا، هاتی 31، سروودی 8
ئەوە کە لە سەرەتادا،
بە هزری خۆی،
ڕۆشنایی بە گەردوون بەخشی و
بە خێرەتی خۆی
هەنجاری بوونی ئافراند،
تا چاودێر و پشتیوانی،
رامانە هەرە باشەکان بێت.
ئەی مەزدا ئەهۆرا. . !
ئەی ئەوەی کە مینای یەکسانیت. . !
بە هێزی پیرۆزی مینووی خۆت،
ڕووناک و سەرفرازمان بکە.
گاتا، هاتی 31، سروودی 7